

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
legyenek kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gazdasági tanulmányut.

(Alsó-Ausztria, Morva- és Csehországba.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi június 7-től bezárólag június 17-ig terjedő gazdasági társas tanulmányutat rendez Alsó-Ausztriába, Morva- és Csehországba, néhány ottani kiváló gazdaság tanulmányozása céljából.

A tanulmányut költségei Budapesttől Budapestig II-od osztályú gyorsvonati jegy, a megálló helyen szálloda, reggeli és vacsora, ahol szükséges kocsikat állomásról és vissza, utimarsall, közös borralaló és egyéb közös kiadások betudásával mintegy 350 koronát fognak kitenni személyenként.

Utítervvázlat.

Június 7-én indulás Budapestről reggel 7:55. Érkezés Marcheggbe d. e. 11:18. Ebéd. Onnan kocsin a felső uralkodó család *orthi gazdaságának* és a bécsi Hochschule für Bodenkultur vezetése alatt álló *grossenzersdorfi kísérleti telep* megtekintése. Este Bécs, meghálás.

Június 8-án indulás Wien Staatsbahnhof reggel 7:15. Érkezés Laaba reggel 8:44. Kocsin Piatti gróf *losdorfi* uradalmába. (Magnemesítő állomás.) Ebéd. Indulás Laaból este 5:08, érkezés Brünnebe este 7:36. Elszállásolás.

Június 9-én indulás Brünneből reggel 8:41, érkezés Studenetzre d. e. 10:25. Átszállás. Indulás d. e. Studenetzről 10:44, érkezés Budischaura d. e. 11:14. Ebéd. A *budischauri cukorgyári gazdaság* megtekintése. Indulás Budischauról este 8:22, érkezés Studenetzre 8:26, átszállás. Indulás Studenetzről 8:46, érkezés Brünnebe este 10:30. Elszállásolás.

Június 10-én indulás Brünneből d. e. 11:55, érkezés Märisch-Kromauba 1:05. Ebéd. A *märisch-kromauai cukorgyári gazdaság* megtekintése. Indulás Märisch-Kromauról este 6:33. Érkezés Brünnebe 7:36.

Június 11. Indulás Brünneből reggel 7 órakor. Érkezés Kolinra 10:23. Átszállás a személyvonatra 11:40. Érkezés Peček állomásra 12:10.

Kocsin a *Lichtenstein herceg-féle uradalom* megtekintésére Radimba. Ebéd. Este kocsin vissza Peček állomásra, indulás Pečekről este 8:13. Érkezés Prágába 9:39. Elszállásolás.

Június 12-én az egész nap Prágában. (Szabad nap.)

Június 13-án indulás Prágából 12:02, érkezés Kralup állomásra 12:29. Ebéd. A Kralup mellett fekvő és a *cs. és kir. uralkodóház tulajdonát képező svolenovis-i uradalom* megtekintése kocsin. Indulás Kralup állomásról este 6:19, érkezés Prágába este 7:02. Elszállásolás.

Június 14-én. Indulás Prágából reggel 5:55. Érkezés Aussigba reggel 7:49. Reggeli. Indulás Aussigról reggel 8:05. Érkezés Duxba 9 órakor. Kocsin *Lobkovitz herceg bilini uradalmának* megtekintése. Indulás Bilinről este 6:55. Érkezés Auperschin állomásra 7:29. Átszállás. Indulás Auperschinből 7:35, érkezés Leitmeritzbe este 8:58. Vacsora. Elszállásolás.

Június 15. A Leitmeritz mellett fekvő és a *cs. és kir. uralkodóház tulajdonát képező ploskovitz-i uradalom* megtekintése kocsin. Indulás Leitmeritzről este 6:18. Érkezés Wschetat Privora állomásra 7:33. Átszállás. Indulás Wschetat Privorról 7:56, érkezés Prágába este 9:05. Vacsora. Elszállásolás.

Június 16. Indulás Prágából reggel 7:22. Érkezés Wittingaub d. e. 10:02 *Schwartzenberg herceg halastó gazdaságának* megtekintése. Ebéd. Vacsora. Elszállásolás.

Június 17. Indulás Wittingauból d. e. 10:02. Érkezés Wienbe Franz-Josef-Bahnhof d. u. 1:15. Továbbutazás Wienből Staatsbahnhof d. u. 2:10. Ebéd étkezőkocsiban. Érkezés Budapest Nyugati pályaudvar este 6:40.

Részvételi feltételek.

A tanulmányi kiránduláson csak OMGE. tag vehet részt. A résztvevők száma legfeljebb 30 lehet. Tekintettel arra, hogy azok közül, akik a tanulmányut rendezéséről előzetesen tudomást szereztek, már eddig 16-an jelentkeztek, minél- fogva már csak 14-en jelentkezhetnek. A jelentkezésnél a beérkezési sorrend irányadó.

A mintegy 350 koronában megállapított rész-

vételi költségből 50 korona a jelentkezéssel együtt az OMGE. pénztárába befizetendő. Visszalépés esetén ez az összeg nem térítettik vissza. A hátra'ékos 300 korona legkésőbb május 25-ig küldendő be az OMGE. pénztárába.

Igazgató.

A szociális bizottság ülése.

(1912 május 3.)

Jelen voltak *Mailáth József* gróf bizottsági elnök elnöke alatt *Károlyi Mihály* gróf, az OMGE. elnöke, *Zselénski Róbert* gróf, az OMGE. alelnöke, *Bartóky József* dr. államtitkár, a földművelésügyi m. kir. miniszter képviselőjében, továbbá *Altschul Artur* né, *Buday Barna* né, *Bessenyei Ferencz*, *Bolla Mihály*, *Balogh Elemér*, *Blantz Jenő*, *Bujanovics Gyula*, *Brázovay Kálmán*, *Csernay Ödön*, *Dessouffy Aurél* gróf, *De Pottere Brunó*, *Drucker Jenő* dr., *Emödy József*, *Festetics Andor* gróf, *Förster Lajos*, *Farkas Geiza* dr., *Fenyvessy Adolf*, *Füredy Lajos*, *Fehér Zoltán*, *Geöcze Sarolta*, *Guál Jenő* dr., *György Endre*, *Györy Lóránt*, *Havas Mór*, *Ipolyi-Keller Gyula*, *Jancsó Dezső*, *Kvassay Jenő*, *Katona Béla* dr., *Koppély Géza*, *Laehne Hugó*, *Leveleki Ármin*, *Liptai Albert*, *Makfalvay Géza*, *Meskó Pál*, *Méhely Kálmán*, *Miklós Ödön*, *Manus Gyula*, *Nick Ede*, *Oesterreicher Bernát*, *Propper Samu*, *Paikert Alajos*, *Reimer Róbert* dr., *Serfőző Géza*, *Szelezky Ivánné*, *Szomjas Lajos* dr., *Tóth Jenő* dr., *Uszkay Bálint*, *Zemplényi Lászlóné* és *Ziegler Nándor* bizottsági tagok, az egyesületi tisztviselőkar részéről *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Krolopp Hugó* ipari titkár, *Mutschenbacher Emil* dr. titkár, *Kirchner Lajos* pénztáros, *Fabricsius Endre* titkár, *Konkoly-Thege Sándor* dr. segédszerkesztő, *Rész Albert* segédtitkár és *Rubinek Gyula* igazgató, mint előadó.

Mailáth József gróf elnök a következő szavakkal nyitotta meg az ülést: Van szerencsém a szociális bizottság ülését ezennel megnyitni. Mielőtt az előadó urat előadásának megtartására felkérném, csak egészen röviden jelezni kívánom, hogy a szociális bizottság aktualitásának

ADRIANCE fűkaszalógépek

vezérképviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 30 oldal.

fogva és azért tüzte napirendre ezt a témát, mert kötelességének tartja mindazokat a kérdéseket, amelyek szociális ügyeket érintenek, programjába felvenni. Körülbelül 15 év óta foglalkozom a falu kérdésével, tehát némileg illetékes vagyok e kérdésben véleményt mondani, annál is inkább, mert hosszú idő óta foglalkozom a faluval a gyakorlatban is és tapasztalatom alapján mondhatom, hogy ezen a téren valóban találó az a közmondás, hogy „nem mind arany, ami fénylik”. A kisember védelme jelszó lett, amelyet a 80-as években vettek fel, azonban igen sokszor kifejezést adtam annak a nézetemnek, hogy mi a kisember védelmében tulmentünk, mert a mai helyzet az, hogy a kisembernek vagy legalább nagyrészüknél semmi baja sincs s inkább a közép- és nagybirtokosztály az, amely nemcsak szociális, de más bajok által is közelről van érintve. Ez azonban természetesen nem ok arra nézve, hogy mi ezzel a kérdéssel ne foglalkozunk és amikor az előadó ur készségét jelentette ki, hogy a szociális bizottságban a faluról előadást óhajt tartani, a legszivesebben álltam rendelkezésre. Minél sürűbben tartunk eszmecserét oly kérdésekről, amelyek égetőek, annál előnyösebb ez ránk nézve, mert igen sokszor az eszmék harcában tisztulnak az eszmék. Nagyon sokan lehetnek, akik esetleg más véleményt osztanak, ez a körülmény azonban természetesen a kérdés tisztázása szempontjából csak előnyös lehet. Ezt annyival is inkább szükségesnek tartottam megemlíteni, mert talán sokan lesznek, akik csodálkozni fognak azon, hogy az OMGE. szociális bizottságában a faluról előadást tartanak, akkor, amikor ezzel a kérdéssel számos más intézmény, a Gazdaszövetség, a Hitelszövetkezet, a Hangya stb. hivatászerűleg foglalkozik. De éppen az a mi célunk, hogy ebbe a mozgalomba minden illetékes tényező bevonassék, a kérdéssel való legbehatóbb foglalkozáshoz hozzájáruljon s így a kétség-telenül üdvös eszmének hasznára váljék.

Ezután üdvözlö a földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent Bartóky József dr. államtitkárt, majd felkéri Rubinek Gyula előadót előadására.

(Rubinek Gyula előadásának teljes szövege a „Köztelek” mai számának mellékleteként jelent meg.)

Az élénk tetszéssel és éljenzéssel fogadott előadáshoz elsőnek

elnök szolt hozzá, aki a bizottság nevében köszönetét tolmácsolja az előadónak nagyérdéki és értékes előadásáért. Ugy gondolja, hogy a bizottság a felvetett eszmét általánosságban helyesli s arra nézve is kéri a bizottság tagjainak véleményét, vajjon a megindítani tervezett mozgalom helyeslésükkel találkozott-e? A részletek megbeszélésére a mai ülés nem alkalmas; ez majd a kiküldendő és ősszel egybe-hívandó bizottság feladata lesz.

Károlyi Mihály gróf a legteljesebb mértékben magáévá teszi az ügyet és melegen üdvözlö a megindítandó akciót. Helyesli az elnök ama kijelentését, hogy a mozgalom teljes és részletes kialakítására az ősz folyamán kerül sor. A határozati javaslatot teljességében elfogadja s ezzel kapcsolatban csak ama nézetérek ad kifejezést, hogy a tervezett szociális irányu munkában a nőkre különösen nagy szerep vár, mert ők lesznek hivatva a kenyérkereséssel amugy is elfoglalt férfiak mellett a kisebbszéri munkálatok végzésére. Szóló erre vonatkozólag nem kíván konkrét javaslatot tenni, csupán általánosságban veti fel az eszmét s kéri a felszólalókat, hogy felszólalásukban ebben az irányban is mondjanak véleményt.

Koppély Géza Károlyi Mihály gróf indítványához kész örömmel járul hozzá. Szólónak volt alkalma Berlinben jártakor meggyőződést szerezni a „Die Frauen im Haus und Beruf” czimen ott rendezett nagyszabásu kiállítással kapcsolatban arról, hogy a nőnek a gazdasági jobblét előmozdításában mily fontos szerepe jut. Rámutat szóló a németországi hasonló irányu tevékenységre s ismerteti a Böhm Henrikne vezetése alatt igen eredményesen működő szövetkezet gyümölcsöző munkálkodását. Ugyancsak nagy elismeréssel szól arról a munkásságról, amelyet az Egyesült-Államokban a nők bevonásával kifejtettek. Eppen ezért különösen a falusi otthon javítása szempontjából Károlyi Mihály gróf indítványára nagy súlyt helyez. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban örömmel utal arra, hogy a Budapest közelében fekvő Wekerle-telepen a munkásotthon kérdése valóban nagyszabásu megoldást nyert.

De Pottere Brunó a határozati javaslatot készséggel magáévá teszi s csupán ama óhajának ad kifejezést, hogy őszig annyira előkészítették a mozgalom, hogy amennyiben az illetékes körök annak megindítását szükségesnek tartják, az ősz

folyamán az akció teljes erővel való megindításának semmi akadályja ne legyen.

Elsősorban azt a kérdést kell tisztázni, miért szükséges a tervezett cél érdekében egy új szerv alakítása. Midőn az OMGE. kiküldetésében az idej berlini agrár nagyhéten résztvett, alkalma volt a kérdéssel tüzetesen foglalkozni. Németországban természetesen — mint mindenben — ezen a téren is különbözök a nézetek, felfogások és jelszavak is. Ott nem agráriusok és merkantilisták, hanem agráriusok és szociálisták állanak egymással szemben, a hátuk megett természetesen a Hanza-Bund dal. Ott sokkal egyszerűbb a kérdés, élénkebbek a színek, tisztábban látható a helyzet, miután Németországnak számos oly vidéke és községe van, ahol a lakosság többsége még 20-30 évvel ezelőtt teljesen agrárius volt, ma pedig közel a fele iparosmunkás. Ott tehát azon mulik az egész agrárius törekvés és akció sikere, vajjon a nagy munkástömegeket milyen jelszavakkal, intézményekkel lehet egy zászló alatt tömöríteni? Azt maguk a német agrár vezetők is belátják, hogy az önérdéken alapuló agrárzászlóval az összes illető elemeket kiinn a falun nem vonhatják magukhoz, hanem a falusi jöletti akció zászlaja az, amelynek segítségével már eddig is gyönyörű eredményeket értek el. Ezért volna szükség nálunk is a már létező központi intézmények bevonása mellett egy új intézményre.

Hangsúlyozza szóló, hogy a létesítendő új intézménynek a már létező intézményekkel szoros kapcsolatban kell működnie. Szól a közel két évtized óta kiváló eredménnyel működő és gyönyörűen fejlődő német Wohlfahrt u. Heimatspflege egyesületről, amelynek működését eleinte idegenkedéssel fogadták Németországban, ma azonban igazán áldásos működést fejt ki.

Részletesen tér ki szóló arra a kérdésre, miként oldják meg Németországban a nőnek az ez irányu működésbe való bevonását. A Wohlfahrt-Verein e téren három irányban munkálkodik. A mozgalom egyik része, a Lippe grófnő vezetése alatt álló akció az állam hathatós támogatásával egy intézetet alapított, amelynek célja falusi ápolónők, u. n. Landpflegerinnen nevelése. Az akció másik része, Kosielleisch kisasszony vezetésével kizárólag arra irányul, hogy a falusi népet, különösen a háztartásban jobban kioktassa és e célból jelentékeny állami szubvenzióval tanítónőket képez ki, akik köz-

TÁRCZA.

Dohánykivitelünkről.

Irta: László Zoltán dr.

A nemzetközi kereskedelemnek nincsen hálásabb piaci tárgya, mint a dohány. Ha a nemzetközi statisztikai kimutatásokat figyelemmel kíséjük, azt fogjuk észrevenni, hogy még a nagy Anglia is bevételei nagyrészt dohányból fedezi. Nem szükségleti, csak élvezeti cikk és mégis a legkeresettebb.

A dohánykivitel terén azonban, sajnos, a magyar kivitel hanyatlóban van, pedig a magyar dohányt mindenütt keresik és egy kevés gondal bizony első lehetnének. A magyar dohánytermesztés válsága kihat a kivitelre is s nem egy angol és holland jelentést olvastam, amelyekben arról panaszkodnak, hogy nincs elegendő magyar dohány a nemzetközi piacokon.

Ha Magyarország még egyszer annyi dohányt természetesen, mint jelenleg s kétszer annyit exportálna, mint amennyit jelenben kivisz, az sem lenne elég. Tehát a dohánytermesztés igenis jövedelmező gazdasági foglalkozás, csak-hogy nem kellene a kivitel csakis egy részvény-társaságra bízni. Kevés az ahhoz, hanem vagy exportáljon az állam maga nyers dohányokat és kész gyártmányokat, vagy pedig adjon ki még három-négy kiviteli koncessziót. Régióta sürgetem én már gazdasági szaklapokban egy-részt és politikai napisajtónkban másrészt az

export fejlesztését, de az ember minden jóindulat mellett is süket fülekre talál. Ezalatt Németország rohamosan fejleszti afrikai gyarmataiban a dohányültetvényeket, Anglia Kanadában, Délafrikában és Ausztráliában. Argentína, Brazília és Paraguay mindenfelé viszik ki dohányjaikat, Olaszország, Oroszország és az Észak-amerikai Egyesült-Államok pedig Kínát és Japánt árasztják el dohánynyal; különösen Olaszország fejt ki nagy buzgóságot, úgy látszik, hogy háborus kiadásait akarja némiképp dohánykiviteli jövedelméből fődözni. Csak mi nem igyekszünk sehohsem; mire észretérünk, szépen elűtnek minden-ünnen s dohánygazdaságunk teljesen a tönk szélére fog jutni.

Pedig Marokkó, Délafrika és Kína roppant hálás kiviteli tereumot képeznének ugy dohánygyártmányok, mint nyers dohány számára. Amit a Magyar Dohánykiviteli Részvénytársaság most exportál, az alig számottevő mennyiség, holott a kereslet folyton növekedőben van. A jó dohánygyártmányokat, különösen cigarettákat mindenütt keresik s az birja a versenyt, aki jobb minőséget szállit; ami pedig a silány és rosszabb minőségű nyers dohányt illeti, azt is nagyon keresik s aki olcsóbban adja, az győz. Japán, Kína és Marokkó silány minőségű dohánynyal is megelégszenek, mert az alsóbb néposztálynak ugy sincs annyi pénze, hogy akár középminőségű dohányt szivjon. Japán és Kína eltöltötték az ópiumtermelést, be- és kivitel, tehát a népnek valami újabb narkotikum kell; legjobban megfelel, olcsó és nem is ártalmas: a dohány.

Olaszország rögtön megérezte kitünő üzleti érdekénél fogva az új változást és máris szállítja silány dohányját a sárga birodalomba.

Mindenesetre kell a dohánykivitel kérdéseit feszegetni, mert különben a magyar gazdaságsadalom elveszti a dohánytermesztéssel szemben minden érdeklődését. Kivitelünk emelkedésével emelkedni fognak a dohányárak és a dohánytermesztő gazdaságsadalom ezernyi baján könnyitve lesz.

Lásuk csak az exporthelyeket. Elsőben Marokkó jön számításba. Ide sok silány minőségű nyers dohány kell, valamint olcsó, azonkívül drága és jó cigaretták is kellene. Marokkóban nincs dohánytermesztés, a protektorátust gyakorló Franciaország és Északmarokkóban gazdasági szupremáciát gyakorló Spanyolország pedig nem képesek elegendő dohánynyal ellátni a szenvedélyesen dohányos marokkói népet. A nép szegény, így silány és olcsó dohányt kellene exportálni. A finomabb gyártmányok az előkelőbb kaidok, seikek és gazdagabb bennszülöttek számára valók.

A másik hálás tereum Kína. Ezzel behatóban kell foglalkozni, mert Kína óriási dohányfogyasztással rendelkezik és maga is természetesen exportál dohányt. Azonban az egész kínai dohánytermesztésben sem rendszert, sem pedigen veszedelmes konkurrencziát nem találunk. A kínai parasztok s néhány nagyobb farmer jóformán csak a saját és gazdaszomszédaik szükségletére természetesen dohányt. Azonban amint a külföldről importált dohány csak egy fillérral

ségenként falusi háztartási tanfolyamokat rendezzenek. A tevékenység harmadik irányának kifejtésére élén Böhm Henrikével egy szövetséget alakult azzal a czéllal, hogy az apróbb mezőgazdasági ágakban a nőt minél jobban kioktassa s ezen a téren igen jelentékeny eredményeket ér is el. A szövetséget a fogyasztó és termelő egymással kapcsolatba hozatala körül is érdemes munkásságot fejt ki.

Rendkívül örülne szóló, ha ez a Németországban oly nagy sikerrel folytatott akció nálunk is kellő visszhangra találna, amiben egyébként akkor, amidőn Károlyi Mihály gróf is nagy érdeklődést tanúsít a kérdés iránt, nem is kételkedik.

Elnök megállapítja, hogy a bizottság a határozati javaslatot, nemkülönben Károlyi Mihály gróf indítványát elfogadja. A szociális bizottság annakidején gondoskodni fog az illetékes tényezők bevonásával egy szűkebbkörű értekezlet egybehívásáról.

Ezzel az ülés véget ért.

Szakoktatásiügyi kérdések.*)

II.

Érezzük, hogy szűk a szakoktatás csizmája; az egyik suszter fejelést, a másik talpalást javasol. Mindez hiába való. Akár új fejet csináljunk a régi talphoz, akár új talpat a régi fejhez, az alkotás csak szoros marad. Új csizmát kell itt csinálni.

Szakoktatási intézményeink mai szervezetében nem tud elhelyezkedni a magyar gazdaközönség. Két választás áll előtte: vagy tudós lesz, vagy tudatlan; vagy ur lesz, vagy paraszt.

A földmivesiskola parasztnak való, az akadémia urnak való.

Milyen ut vezet a földmivesiskolába? A gyermek kijárja a falusi népiskolát, aztán várakozó állományba lép. Apró napszám-

*) Fejtegetéseimet csak most folytathatom, mert az elmúlt héten más kérdések követeltek elsőséget. Időközben Szentkirályi Ákos dr.-tól közleményt kaptunk, melyben bevezető cikkemre reflektál. Írását kész örömmel fogja közölni a „Köztelek”. Előbb azonban el kell mondanom, amibe belekezdtem. Türelmet kérek tehát az érdekes szerzőtől. Egy-két heti késedelem valóban nem számít ilyen kérdések tárgyalásánál, melyek évtizedek óta a levegőben lógnak. By.

is olcsóbb, azonnal külföldi dohányt vesznek, mert a kínai elve: a takarékoság. Ezt Amerika kihasználta s olcsó dohányjaival javarészt uralja a piacot. A mostani forradalmi világ nem kedvező a kereskedelemre, node ez csak rövid ideig tart s aztán újra kedvezőbbek lesznek a viszonyok.

Kínában évente 1.800.000 dollár ára dohányt exportálnak, míg 4¹/₂ millió dollár értékű dohányt és dohánygyártmányt importálnak, ez azonban csak a Hongkongon átmenő dohányárakra vonatkozik, a többi nem lehet kimutatni, mert Kínában nincsen árustatisztika. Ami pedig Hongkongon átmev, az a kínai kereskedelemnek legfeljebb 37-40 százaléka. Kína tízszer annyi dohányt tudna még exportálni s tán huszszor ennyit lehetne importálni. A kínai dohányfogyasztás nőttön-nő. A japán dohányjövédék úgy az anyaország, mint Formosa-sziget számára a legolcsóbb kínai dohányt veszi meg; nem-e lehetne konkurrálni? Annyi bizonyos, hogy Kína sem az idén, sem jövőre nem lesz képes a japán jövédék keresletét fedezni. Hisz a forradalom a dohányültetvényeket is elpusztította.

Kínában drága, olcsóbb és egész olcsó dohánygyártmányokra van szükség. A legutolsó fajtára aspirál most Olaszország is.

A nagykereskedelmet az ugynevezett British-American Tobacco-Company tartja jelenleg a kezében. Ez az olcsó minőségű kínai dohányt megveszi, amerikai és philippiszigeti dohányokkal összekeveri, a saját gyáraiban földolgoztatja

munkákat végez, libát őriz, lovat almoz. Elméje, mely ebben a korban a legfogékonyabb, parlagon hever. Így várja be, hogy megérjen a továbbtanulásra, melynek hivatalos terminusa a 16-ik életév, amikor aztán a földmivesiskolában befejezheti a tanulmányait. Bizony nagyon paraszti sorban van az a szülő, aki a földmivesiskolák korhatáráig paragra veti a gyermekét. Aki a fiugyermeget 16 éves koráig kenyérkereső társává teszi, az azután is nehezen válik meg tőle. A jobbmóduak pedig nem akarják megszakitani az iskoláztatást. Addig tanuljon a fiu, míg gyermek; később, a munkabírás éveiben már nem ér reá.

De hová menjen a gazdafiú a népiskolából? Hol toldhatná meg az elemi iskola tanítását további ismeretekkel, melyeket a reá váró foglalkozás területén hasznosíthat? Sehol sem. A százezernyi gazdafiúnak Magyarországon egyetlen olyan továbbképző iskolája sincsen, mely nyomon követné a népiskolát.

A kigazda gyermeke tehát a gimnáziumba megy. Itt végez négy vagy hat osztályt; attól függ, meddig bírja a feje, vagy a lajbizseb. Miután megtanulta a latin deklinációkat, sőt olyik elipszist is tud szerkeszteni, visszatér a lófarkához és az eke szarvához; kezeit csókolja a tanár uraknak: most már jobban fog menni a gazdálkodás.

Ilyenformán a földmivesosztálynak az a része, mely az iskoláztatás vágyának hódol, a lehető legimproktivebb, töredékes műveltséget kapja meg. Mennyi rengeteg értelmi erő az, mely így hamis ultra terelődik vagy éppen kárba vész!

Bizonyára azzal indul meg a baj, hogy a falusi népiskoláknak a természetes és czélszerű folytatásuk teljesen hiányzik.

Két ilyen folytatásra van szükség.

Egyik a gazdasági népiskola. Az elemi

iskolák ismétlődő tanfolyamait gazdasági népiskolákká kellene átszervezni úgy, ahogyan már vagy nyolczvan helyen megkezdették.

Ennyi lett az eredménye az átszervezést kötelezővé tevő miniszteri rendeleteknek 15 év után. Ha ilyen arányban haladunk, éppen másfél század mulva jutunk annyi, kellően felszerelt gazdasági népiskolához, amennyire már ma szükség volna. De hát miért csukják fiókba Apponyi Albert volt kultuszminiszter korszakos jelentőségű törvényjavaslatát?!

Földet a népnek, szavalják és a sok társadalmi doktor véreskardként hurcolja körül a földet feldaraboló konyhakést. De hogy miként bánjon a földdel az istenadta nép, arra semmi gondjuk. Pedig iskola kell mindenekelőtt a népnek, a termelést fokozó, a kenyeret adó ismeretek iskolája; ez a haladás és jólét feltétele; enélkül a fejlődés minden jelszava olyan papiros-péncz, melynek az ércfedezete hiányzik.

Első tehát a gazdasági népiskola. Ez a legfontosabb, mert legtöbb földmives nem lép messzebb a falu iskolájánál; amit ebben tanul, azzal kell egész életére beérnie.

Másik folytatása az elemi iskolának a gazdasági polgári iskola volna. A „Köztelek” mai számában bőven foglalkozunk a mezőgazdasági irányzatú polgári iskolák ügyével. A részletesen kifejtett tervezetből könnyű megérteni, hogy miért tartjuk alkalmasnak a földmivesosztály egy igen nagy rétegének czéljaira a polgári iskolákat és ezek helyett miért nem javasolunk speciális gazdasági középfoku iskolákat. Hiszen lehetne a középiskola négy osztálya fölé két- vagy hároméves gazdasági tanfolyamot emelni; így is létrehozhatnánk a felső kereskedelmi iskoláknak megfelelő középfoku tagozatot. De az ilyen iskolának az a hátránya volna, hogy kevés általános ismereti tárgyat ölel-

s aztán ugy adja el. Tulnyomólag cigaretták készítésével foglalkozik, mert ezt keresik leginkább. Ha mármost valamelyik állam, vagy valami társaság csak valamivel olcsóbban tudná a dohányt és gyártmányokat adni, mint a fentebb nevezett angol-amerikai társaság, akkor legyőzheti a versenyben, mert tudvalévő, hogy angolok és amerikaiak igen drágán készítik a dohánygyártmányokat. Már egy olyan állammak, ahol monopólium a dohány, könnyebb helyzete van. Azért dolgoznak az olaszok oly lázasan. Kínában a dohány jóformán szabad áru, tehát igen csekély kiadások vannak mellette s így az a kérdés, hogy a magyar dohány is helyet biztosíthat magának a mennyei birodalomban, nem utópia, hanem: reális gondolat.

Szinte fáj az ember szíve, ha azt látja, hogy Hongkongban annyi száz és száz hatalmas kereskedelmi hajó között alig akad egy magyar hajó is, pedig a magyar dohánynak ott is megvan a jó híre. S a kínai dohánytermesztése és földolgozása még igen kezdetleges s bár minősége jó, okszerűtlen kezelés folytán rosszul fermentálódik és így silány dohány lesz belőle, amely csak Kentucky vagy Virginia dohánynyal keverve használható.

Még a Hok-Shan területben termő dohány a legjobb s ezt veszi meg a japán császári dohányjövédék, hogy a legalsóbbrendű nép számára földolgozza: cigarettának.

A hongkongi piacon még a silányabb dohányokért is igen jó árt fizetnek. Kuriózum ked-

véért közlöm, hogy silány dohány nagybani ára: 133 pounds-onként 7-91 dollár, jobb minőségűé pedig: 10-55 dollár. A számítás amerikai dollárokkal, a fizetés hongkong-dollárokkal történik. Egy hongkong dollár: 42-2 cents értékű amerikai dollárszámítás szerint. Tehát érdemes lesz, ha a magyar dohányjövédék és a dohánytermesztő gazdaközönség is több gondot fognak a dohánykivitelre fordítani. Ne engedjük, hogy a hasznot más államok vigyék el; hadd guroljon magyar korona is a nemzetközi dohánypiacra, ne csak az amerikai dollár, az olasz lira és a japán yen.

Azonban féltő, hogy ezzel a kérdéssel is úgy leszünk, mint sok minden mással. Törődünk mi mindennel, csak azzal nem, ami pénzt hoz a konyhára.

A napokban alkalmam volt egy igen befolyásos pénzügyi kapacitással beszélgetni. Az illető a mindenkori pénzügyminisztereknél is megbecsült tekintély. Szóba hoztam a dohányexportot s elmondtam a nézeteimet. Figyelmesen végighallgatott, aztán megrázta a fejét:

„Tudod őcsém, én azt tartom, ha jó szűzdohány lehet a pipámban, akkor minden rendben van. Ki a fene bánja, hogy azok a ferdeszemű, czopfos kínaiak miféle dohányt szívnak!”

Igy nem lehet exportpolitikát csinálni s ne csodálkozzunk, hogy a hivatalos körökben is apátia mutatkozik dohányszakkérdésekben, ha ilyen pénzügyi kapacitások is amugy more patrio gondolkodnak: a nemzetközi piac legfontosabb exportezikkéről.

hetne fel, csak éppen annyit, ami a négy alsó osztályban tanítható. A felülpített tanfolyamok tisztán a szakoktatás munkáját végezhetnék. Ezzel szemben az új típusú polgári iskolában hét osztályon át taníthatnák az általános ismereti tárgyakat. Ugyancsak hét éven át lehetne tanítani a gazdasági ismereteket is. Itt tehát ugyanazon idő alatt az általános műveltségnek magasabb fokát lehetne megszerezni és egyúttal a gazdasági ismereteket is jobban be lehetne vinni a tanulók véérébe. Az az iskola, melyben a pedagógus és a szakember tervszerűleg egymás kezére jár, mindenesetre jobb eredményt érhet el, mintha a kettő egymástól teljesen elszigetelve dolgozik s mind a kettő a maga külön nótáját fujja.

Sokan úgy vélik, hogy középfokú gazdasági iskolára nincs szükségünk, mert a középgazdaságok vezetőinek semmivel sem kell kevesebbet tudniok, mint a nagybirtokosoknak. A nagybirtokos hivatalnokai karra támaszkodhatik, mely egyúttal nevelő iskolája a gazdatiszteknek és felosztja a munkát. Ezzel szemben a kisközépgazdaság tulajdonosa, bérlője vagy hivatalnok kezdettől fogva a saját lábán jár s minden feladat rá szakad. Ennek tehát a legbefejezettebb kiképzést kell nyernie. Ebben igazuk van. De most tovább mennek. Miután a tervezett polgári iskola is csak afféle középfokú gazdasági iskola — folytatják tovább — az elmondottaknál fogva erre sincs szükség. Ebben már nincs igazuk. Az új polgári iskolákat a középbirtokosoknak szántuk. Ezekre nem áll az a kádencia, hogy annyit kell tudniok mint az uradalmi inspektoroknak.

A mezőgazdasági polgári iskolák az 50—100—200 holdas kisközépbirtokosok iskolái lesznek. Ezeket csak nem küldhetjük az akadémiákba és arra sem ítéhetjük őket, hogy beérjék a népiskolával. Nem bűn-e ezt a sok ezernyi gazdapolgárt céljára alkalmas iskola nélkül hagyni? Arra ítélni, hogy vagy ur legyen, vagy paraszt; vagy analfabéta maradjon szakmájára nézve, vagy felélve vagyonát, a latin és görög tudományokon keresztül törjön utat a felső iskoláig s onnan menjen szaporítani a felsőbb osztályok proletárjait? És csak éppen az ne válhasson belőle, amit a jószors tanácsol neki: intelligens művelője a maga szerényebb birtokának, aki megérti a korszerű feladatokat, tud érvényesülni a társadalomban is és teljesíti a vidéki középosztályt megillető hivatást!

Hallom azt az ellenvetést is, hogy a gazdapolgári iskolák majd versenyt teremtenek az akadémiáknak és a magasabb képzettségű gazdatiszteknek még jobban háttérbe szorítják. Ez az aggodalom lehet

jogos, de akkor sem azon a vonalon kell gyógyítani, hogy nem adunk iskolát a kisközépbirtokosoknak, nehogy ezeknek az iskoláknak a nagybirtokosok is hasznát vegyék, innen szerezvén be gazdatiszteiket és nem az akadémiákból. Ha a gyakorlati élet nem honorálja az akadémiákat, akkor vagy megritkítom az akadémiákat, vagy jobban hozzáigazítom azokat az élet igényeihez; csak azt az egyet nem lehet követelni, hogy az élet igazodjék az iskolákhoz.

Valószínűleg sok olyan kisebb birtokos és bérlő fog akadni, akik a gazdapolgári iskolák növendékeit szívesen alkalmaznák majd a helyettesítésükre. Ezek azonban eddig sem vették igénybe az akadémiák által nevelt ifjakat, hanem vagy a földmivesiskolákhoz fordultak, vagy egyáltalán nem alkalmazták gazdatisztet. Ha ilyen kisebb birtokosok vagy bérlők a jövőben a gazdapolgári iskolákból alkalmas segítőket kapnának, ezzel csak növekednék a mezőgazdasági termelésbe belevont értelmi erő. Emiatt az akadémiák létjoga ugyan meg nem rövidül s a gazdatisztikar igazi érdekeiben sem esik kár. A magasabb képzettségű gazdatiszt kis birtoktesteken úgy sem találja meg egzisztenciáját továbbfejlődésének feltételeit. Már pedig nem érdekünk, hogy olyan pályát nyissunk meg a felsőbb iskolai képzettség előtt, amelynek nincs emelkedése, nincs folytatása és amely nem válthatja be az iskolából hozott ambícióit.

A gazdapolgári iskolákat meg lehet csinálni jól is, rosszul is. Mindenesetre meg kell csinálni valahogyan, s azért Lukács László miniszterelnök ural tartva azt mondom, hogy aki jobb tervet tud, álljon elő vele. Egy bizonyos. Efféle iskola életre hívását olyan átható szükség követeli, melynek nem lehet hátat fordítanunk.

By.

Mezőgazdasági irányzatú polgári iskolák.

A polgári iskolák reformálására irányuló mozgalomból az OMGE. is kiveti a részét. Az alábbiakban két aktát mutatunk be, melyek az OMGE.-nek ebben a nagyjelentőségű kérdésben elfoglalt álláspontját tüzetesen ismertetik.

I.

Az OMGE. a közoktatásügyi miniszter urhoz következő felterjesztést intézte:

„Egyesületünk már régebbi idő óta foglalkozik azzal a kérdéssel, hogyan lehetne a polgári iskolákat a mezőgazdaság számára hasznosítani.

Időszerűvé tette most a kérdést az a mozgalom, melynek az a célja, hogy a polgári iskolák egyrészt megfelelő reform útján az élet gyakorlati szükségleteivel szorosabb összhangba hozza.

Ez a reformmozgalom, mely tudunkkal Nagyméltóságodnak is hozzájárulását bírja, csakis

abból a tapasztalatból indulhatott ki, hogy ezek az eredetileg termelő osztályainknak szánt középiskolák mai szervezetükben rendeltetésüknek nem felelnek meg. Hogy tehát sikeresen szolgálhassák a nekik szánt feladatot, közelebb kell azokat hozni a polgári társadalom műveltségi igényeihez.

Számot vetve a termelő társadalom műveltségi szükségleteivel, elsősorban a magyar kis- és kisközépbirtokososztály hívja fel a figyelmet úgy tömegénél, mint kétségtelenül hátrányos helyzeténél fogva.

Bizonyára tudvalevő Nagyméltóságod előtt, hogy a foglalkozása által falun és kis városok környékén való lakásra utalt kis- és kisközépbirtokosság leginkább hiányát érzi az igényeihez alkalmazkodó iskoláknak.

Ez a hiány nem olyan természetű, melyet különleges gazdasági szakiskolákkal teljesen pótolni lehetne. Bizonyíték erre az, hogy az alsóbbfokú szakoktatást szolgáló, összesen 23 földmivesiskolánk sincs tulzufolva, összes növendékeik száma évente alig tesz ki ezret, noha a tisztán saját birtokukból élő kis- és kisközépgazdák száma megüti a milliót.

A földmivesiskolák relatív népszerűtlenségének okát egyfelől abban látjuk, hogy a kis- és törpegazdaságok igen nagyrésztében a serdülő fiú sokkal értékesebb és szükségesebb munkacserét jelent, semhogy a szülő ezt a segítő erőt iskoláztatás végett jószántából kiadná a háztól, különösen, ha az iskoláztatás még némi külön költséggel is jár.

Tapasztalat szerint a kis- és törpebirtokos családoknak nagy általánosságban az elemi iskola egyetlen iskolájuk s éppen ezért volna szükséges a gazdasági oktatást már az elemi iskolákba bevinni, még pedig, mint az Apponyi gróf volt kultuszminiszter tervezte: az ismételőiskolának lehetőleg önálló gazdasági népiskolákká való átszervezésével. Erészben azonban döntő eredményt csak az általunk már többször sürgetett gazdasági népiskolákról szóló törvényjavaslat életbeléptetésétől várhatnánk, mely az önálló gazdasági népiskolák létesítésének ma hiányzó feltételeit megadná.

Másik oka a földmivesiskolák elhanyagolásának az, hogy a vagyonosabb kis- és kisközépgazdák igényeit a földmivesiskolák már nem elégítik ki, mert ha nem is akarják urnak nevelni fiaikat, de igenis törekvésnek bizonyos polgári műveltség megszerzésére, ami a társadalmi érvényesülés mindinkább mellőzhetlen feltételévé válik. Középfokú gazdasági iskolák pedig Magyarországon egyáltalán nincsenek.

Mintegy 30—40 ezerre becsülhetjük azoknak a kis- és kisközépbirtokosoknak a számát, akiknek gazdasági és társadalmi szükségleteikhez igazodó iskolák ma egyáltalán nem állanak rendelkezésre. De ismételjük, ennek a hiánynak pótlására nem annyira a speciális mezőgazdasági iskolák alkalmasak, mint inkább olyan középiskolák, melyek az általános műveltségi és a szakismereteket egyidejűleg tanítván, e kettőt a kívánatos szisztematikus kapcsolathoz tudják hozni s ennél fogva rövidebb idő alatt, kevesebb iskoláztatási költséggel, aránylag a legjobb munkát végezhetik arra a célra, hogy a gazdasági és a társadalmi életnek egyaránt hasznos polgárokat neveljenek.

Amidőn tehát egyfelől az a tapasztalatunk, hogy a polgári iskolák mai szervezetükben a polgári társadalom műveltségi igényeit nem elégítik ki, másfelől pedig látunk egy igen széles rétegű polgári osztályt, amely a szükségleteihez igazodó középiskolákkal egyáltalán nem rendel-

Világítások

Készen szállított sűrített gáz. Fénynyiba kerül, mint a petróleumvilágítás. Fejlesztőtelep nincs. Kezelést nem igényel. Teljesen veszélytelen.

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök.

Gyár: CzinKota.

cseppfolyós gázzal

Kastélyok, gazdasági épületek, lakások, épületcsoporthok, iskolák, templomok stb.

belső- és külső világítására a legalkalmasabb és leggazdaságosabb rendszer. „Carbolineum-készítés és szállítás.”

Iroda: Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. sz.

kezik, akkor önként kínálkozik az a megoldás, hogy a polgári iskolákat ennek az iskolahiányban szenvedő társadalmi osztálynak a céljaira tegyük alkalmassá.

Az előrebocsátottak alapján arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy nagyobb mezőgazdasági jellegű községekben, illetve városokban, egyelőre kísérletképpen olyan polgári iskolákat méltóztassék létesíteni, amelyek a mezőgazdasági ismeretek elméleti és gyakorlati tanítására is kellő gondot fordítanak.

Természetesen távol áll tőlünk az a gondolat, hogy a polgári iskolák összessége a gazdaságosság ismertettét igényeinek megfelelően alakíttassék át. Hasonló igényeik természetesen egyéb termelő osztályoknak is vannak s amennyiben helyenként ezek vannak többségben, nagyon természetes, hogy ott a polgári iskolák átszervezésénél az ipari vagy a kereskedelmi jelleg fog kidomborodni.

A kisközépbirtokososztályszükségleteinek nézetünk szerint olyan hétszintű középiskolák felelnének meg, amelyek az általános ismereti tárgyak mellett a mezőgazdasági szaktárgyakat is ugy elméletileg, mint gyakorlatilag olyan mértékben karolják fel, hogy a tanulók az okszerű gazdálkodáshoz szükséges ismereteket elsajátíthassák.

Azért kontempláljuk ezeket az iskolákat hétszintűeknek, mert nézetünk szerint ennyi időre szükség van avégből, hogy a tanulók az általános műveltséghez tartozó alapismeretek mellett a szakismereteket is kellő mértékben elsajátíthassák, kellő érettséggel lépjenek ki az életbe s hogy maguk az új típusú iskolák a középiskolákat megillető minősítési jogot is élvezhessék.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy ott, ahol mezőgazdasági irányzatú polgári iskolák fognak szervezteni, az elméleti oktatás támogatására a gyakorlati kellékek is rendelkezésre álljanak. Így nézetünk szerint szükséges ezeknek az iskoláknak növénytan, állatbonctani, növénytermesztési, állattenyésztési és gépészeti laboratóriumokkal való felszerelése, hogy a tanulók minden fontosabb ismeretről szemléleti alapon mindjárt az anyag előadása alkalmával szerezhessenek tudomást.

Mellőzhetetlennek tartjuk továbbá az ilyen iskoláknak kerti gazdasággal és kísérleti térrel való felszerelését is. Már a munkáranevelés elve is, melyet ezeknek az iskoláknak különösen szem előtt kell tartaniok, kívánatosá teszi, hogy a tanulók kezdettől fogva kertészeti gyakorlatokkal foglalkozzanak és így könnyű szerrel megismerjék a kerti növények, gyümölcsfák természetét, ápolását, testi ügyességet sajátíthatnak el és a természetet megkedveljék.

Az iskolával szerves kapcsolatba hozandó kísérleti telep pedig arra szükséges, hogy ott a növendékek a mezőgazdasági természetes technikájával megismerkedhessenek. Meggyőződésünk szerint a tervezett új típusú iskolák mezőgazdasági tanítása csak ott mutathat fel sikert, ahol a kertészeti és a kísérleti terület számára a szükséges földbirtokot az iskola feltétlen rendelkezésére bocsátják.

Hogy pedig az ifjuság a tervszerű és jövedelmező gazdálkodás menetét a való életben is állandó figyelemmel kísérhesse, e célból az

iskolát kapcsolatba kellene hozni egy olyan nagyságu és termelési irányu gazdasággal, mint aminő majd a jövőben a tanuló ifjuság nagy átlagának működési szintere lesz. Ez a gyakorlati gazdaság magángazdaság is lehet, okvetlenül szükséges azonban, hogy az mintagazdasággá alakíttassék át.

Ami magát az elméleti oktatást illeti, erre vonatkozólag két általános jelentőségű követelmény kielégítésére kell törekednünk. Az egyik az, hogy a természeti ismeretekkel rokon vonatkozású általános ismereti tárgyak olyan módon adandók elő, hogy azok keretében a növendékek a szaktárgyak megértéséhez szükséges alapismereteket elsajátíthassák. A második fontos követelmény pedig az, hogy a gazdasági oktatás szemléltető alapon már az iskola első osztályában kezdetét vegye és a tanulók fejlődő értelmi képességéhez alkalmazkodva mind a hét osztályon végigvonuljon.

A mezőgazdasági szaktárgyak tanítására természetesen külön gazdasági szaktanárok alkalmazandók.

Miután a tervezett iskolák meglehetősen magas neveltetési költséggel terhelik a szülőket, ugy erre való tekintettel, mint az iskolák látogatottságának biztosítása érdekében óhajtanónak tartjuk, hogy az iskola végzett növendékei egyéves önkéntességi jog kedvezményét megszerezhessék. Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Ezekben voltunk bátrak röviden körvonalozni Magyarország legnagyobb természetű osztályának a polgári iskolák reformálása kapcsán felmerült kívánságát és e kívánság megvalósításánál figyelembe veendő főbb szempontokat.

Szükségesnek tartjuk azonban, hogy ilyen fontos reform végrehajtása előtt az összes illetékes és érdekelt tényezők véleménye mérlegre vettessék.

Hogy tehát az illetékes szakférfiak és az érdekelt társadalmi tényezők képviselői Nagyméltóságod előtt megnyilatkozhasanak és véleményüket részletesebben kifejhessék, evégből bátorodunk Nagyméltóságodat arra kérni, hogy a mezőgazdasági irányzatú polgári iskolák létesítése végett szükséges reformmunkálatok megállapítása céljából a földmivelésügyi minisztérium, továbbá az illetékes szakférfiak és a gazdasági társadalmi tényezők bevonásával szakértekezletet összehívni méltóztassék.

Részünkről rendkívül jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a megindult reformmozgalom olyan életrevaló alkotást eredményezzen, mely a magyar kisközépbirtokosságának műveltségi szükségletét teljes mértékben kielégítse. Az életrevaló gazdaságból kell kialakulnia a jövő közeposztályának, valósággal nemzeti feladat tehát, hogy a magyarság szempontjából ennek az olyan anyira értékes kis- és kisközépgazdasági társadalmi súlyát emeljük és a vezető körökben való illő elhelyezkedésére és érvényesülésére alkalmat nyujtsunk a tudás és a kultúra erejével, amit pedig csak a jó iskolák tehetnek közkinccsé.

II.

A tanítási tervre vonatkozóan az OMGE. az Országos Polgáriiskolai Egyesülethez a következő átiratot intézte:

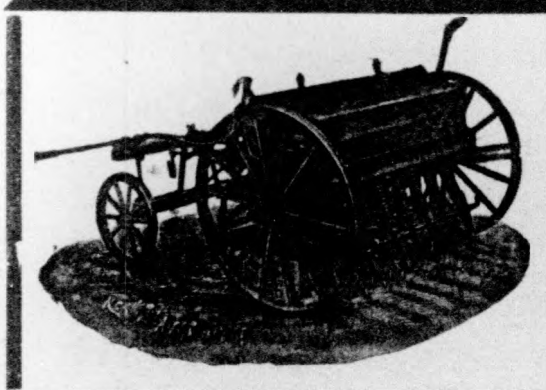
„Becses felhívásának megfelelően az alábbiakban fejtjük ki arra a kérdésre vonatkozó véle-

ményünket, hogy a mezőgazdasági irányzatú hétszintű polgári iskolákba hogyan kellene bevezetni a gazdasági tanítást.

Előre kell bocsátanunk, hogy a tervezett hétszintű polgári iskolák elsősorban és különösen a vagyonosabb kis- és kisközépbirtokosok támogatására számíthatnak, miután éppen ez a termelőosztály az, amely ezidőszert a műveltségi szükségleteihez alkalmazkodó iskolákban hiányt szenved. A gazdapolgárok fiai az iskola végzése után tulnyomó számban apáik gazdaságában hivatottak foglalkozni; kisebb része a tanulóknak pedig előreláthatólag középgazdaságokban nyer alkalmazást, mert kisközépfokú mezőgazdasági iskoláink nem lévén, kétségtelen, hogy a középbirtokosság egyrésze az új típusú polgári iskolákból kikerülő intelligens ifjakra reflektálni fog. Ehhez a feltevéshez képest az új típusú iskoláknak olyan kiképzést kell célba venniök, hogy az iskolából kikerülő ifjak a minden sikeres tevékenységhez szükséges általános műveltség mellett az okszerű gazdálkodáshoz szükséges ismereteket is elsajátítsák.

A tanítási terv szempontjából nézetünk szerint a hétszintű polgári iskoláknak két tagozatát kell megkülönböztetnünk. A szorosán vett elméleti oktatás csak az ötödik osztálytól venné kezdetét. Az alsó négy osztályban a gazdasági szaktárgyaknak elméleti tanítását nem ajánlhatnánk, itt csupán a gyakorlati kialakozás munkáját végezhetjük. Az iskola első négy osztályának 9—13 éves növendékei még nem elég érettek a szakképzés céljaira. Ilyen koru gyermekeknek sem a növénytermesztés, sem az állattenyésztés alapismereteit sikerrel tanítani nem lehet, már pedig minden további elméleti szakoktatásnak ezekre az előismeretekre kell támaszkodniok, melyek viszont előzetes gyakorlati foglalkozást feltételeznek. Figyelembe veendő emellett, hogy az alsó négy osztályban a növendékeket már az általános műveltségi tárgyak tanítása is erősen igénybe veszi. Semmiesetre sem lehet célunk, hogy a gazdasági szaktárgyakkal a műveltségi ismereteknek különben is nagy anyagát még jobban terheljük. Itt tehát a mezőgazdasággal összefüggő ismereteket, képességeket olyan modorban kell tanítani, tisztán szemléltető és gyakorlati alapon, hogy ez a növendékekre nézve pihe- nést jelentsen. E részben az Amerika egyes államaiban és Angliában fennálló iskolák tanítási módszere érdemel figyelmet. Ennek lényege abban áll, hogy minden növendék lehetőleg külön kis kertterületet kap, amelyet bizonyos irányítás mellett, de azért önállóan munkál és gondoz. Ez a foglalkozás legjobban illik a gyermek kedélyéhez, emellett játszva tanulhatja meg az egyes konyhakerti növények, virágok stb. mivélésével járó gyakorlati ismereteket és megkedveli a testi munkát. Kiegészíti a kerti foglalkozást a mintagazdaság, illetve a kísérleti telep rendszeres bejárása, mely alkalommal könnyű és a tanulók érdeklődési köréhez alkalmazkodó megbeszélések alakjában lehet sorra venni a természeti tüneményeket, növényeket, gyümölcsfákat, talajmivelő eszközöket, földmunkákat, háziállatokat s mindazt, ami a gazdaságfoglalkozás körébe tartozik, elmondván ezekről a tárgyakról és jelenségekről annyit, amennyit a tanuló megérteni és elsajátítani képes.

Folytatni kell ezt az oktatási módot a

Szab. „Rekord II” sorvetőgép

a Losonci mezőgazdasági gépgyár r.-tára. gyártmánya.

Sorba vet — sorba trágyáz!

☛ Kívánatra szivesen küldünk árjegyzéket. ☛

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest.

Ezen kert és kísérleti térnek legalább 10—12 kat. holdat kellene kitenne, melyből négy a kertészetre, 6—8 a kísérleti térre esnék.

Ismételten megemlítjük, hogy a kertnek és a kísérleti térnek oly közel kell esni az iskolához, hogy a növendékek napközben is bármikor felkereshessék, mind a kettőnek könnyen hozzáférhető helyen kell feküdnie.

A termelés technikájának az elsajátítása csak folytonos szemlélet és gyakorlat által lehet sikeres.

Gyakorlati gazdaság.

A szakismeret elméleti elsajátítása, a laboratóriumi munkálkodás és a kísérleti téren való gyakorlás nem elegendő ahhoz, hogy a tanuló ifjúság képes legyen öntudatosan, tervszerűen, okoskodni, hanem mindezekhez még szükséges a való életből vett gazdaság életműködésének állandó figyelemmel való kísérése és beható megismerése, ami csak olyan nagyságu és termelési irányu gazdaságban lehet, mint amilyen majd a jövőben általában kikerült tanulóifjúság működésének a színhelye lesz.

Ezen gazdaságnál a fő szempont az, hogy könnyen megközelíthető, a tanulóifjúságnak a begyakorlására bármikor alkalmas legyen. Ennek a gazdaságnak mintaszerűnek kell lenni a berendezés, kezelés és jövedelmezőség tekintetében, olyanak, ahol a tanulóifjúság elég anyagot, utmutatást talál az okoskodás és jövedelmező gazdálkodás elsajátításához.

Az a határozott nézetünk, hogy a kertnek és a kísérleti térnek lehetőleg az iskola tulajdonát kell képezni, ahol a mindennapi gyakorlatok, kísérletek bármikor zavartalanul legyenek végezhetőek. A gyakorlatok megtartásához szükséges gazdaság már lehet idegen tulajdon is, mert ennél a főkövetelmény az, hogy a valóságos életet tárja az ifjúság elé.

Az a kitűzött cél tehát, hogy a polgári iskola hét osztályából a mezőgazdasági életbe kikerülő ifjúság az államnak a valóságban is termelő osztálya legyen, csak úgy valósítható meg, ha az alap, a szakismeretek tanítása az általunk vázolt keretekben mozog, ha ezen ismeretek kiegészítéséhez, az élettel való kapcsolatba hozásához az iskola laboratóriumi felszereléssel, kerttel, kísérleti térrel és gyakorlati gazdasággal lesz felszerelve.*

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ Az osztrák agrárközpont XIV. közgyűlését Auersperg Károly herceg elnöklete alatt április hó 30-án tartotta meg Bécsben nagy érdeklődés mellett. Az előterjesztett évi jelentést már volt alkalmunk ismertetni, ezúttal tehát csak a közgyűlésen elfogadott határozatokról emlékezünk meg. A közgyűlés elsősorban tiltakozását fejezte ki a bolgár szerződésben tett huszhozatali engedményrel, mint az előzetesen megállapított huszhozatali összkontingens túllépésével szemben, ugyszintén óvást

jelentett be az időközben esetleg ki nem használt román huszkontingens Szerbiára való átruházásának terve ellen. Egy másik határozat a határszéli állategészségügyi ellenőrzés szigorítását, a csempészet megállítását és a száj- és körömfájásban elhullott állatokért állami kárpótlás nyújtását sürgeti. Az Oroszországból behozott lovakra a határszélen szigorú szemvizsgálatot követel az agrárközpont a takonykór behurcolásának megállítására érdekében. Az államasági mizériákkal foglalkozó határozat részletes beruházási program kidolgozásától és megvalósításától várja a jelenlegi közlekedési és szállítási nehézségek orvoslását s a belföldi gyümölcs- és szőlőtermelés érdekében tiltakozik a III. kivétele díjszabásnak gyümölcs- és borszállítványokra is kiterjedő emelése, valamint az erdészetet károsító raktárdíjemelések ellen. Visszautasította a közgyűlés a tejgazdasági szövetkezetek és egyéb helyi szervezetek ellen emelt ama vádakat, mintha azok egy, a tejárak felcsigázására törekvő tejkartel részesei volnának, holott a tejtermelők közt nem volt és nincs semmiféle kartellszerű szervezet. A központ egy másik határozata a birodalmi tanács által elfogadott ama törvény módosítására kéri a felsőházat, amely megszüntetné a munkások szerződésességének büntetethetőségét. Ezenkívül képviselőket követelt a közgyűlés az agrárközpontnak mindama birodalmi jellegű szaktanácsokban, amelyek elé mezőgazdasági vonatkozású kérdések megvitatása vagy előkészítése is tartozik, sztrájkanként rendezését sürgette s végül erdészeti, komlótermesztési és tejgazdasági szakosztályokat szervezett a központ kebelében, amelyek legközelebb megkezdik működésüket.

△ Gabonaátlagtermések. Az 1910. évben hektáronként átlag termelt métermázsákban kifejezve:

	buza	rozsa	árpa	zab
Németbirodalomban	20.60	17.70	19.93	17.80
Franciaországban	13.76	16.04	14.33	12.60
Ausztriában	13.20	13.10	14.80	12.10
Magyarországon	13.10	11.64	10.21	9.30
Kanadában	11.84	11.13	17.20	15.80
Oroszországban	4.46	3.96	7.60	3.71

Ez a kis összehasonlítás is mutatja, hogy átlagos terméseredményeink a belterjesebb gazdálkodást folytató nyugati államok, sőt még a szomszédos Ausztria mögött is jóval elmaradnak, amin igyekeznünk kell a mezőgazdasági szaktudás fejlesztése, a műtrágyák használatának terjesztése, a jó és gondos talajmivelés, az okoskodás lehető általánosítása által segíteni. Hogy szaktudás és kitartó szorgalom, továbbá elégséges beruházás e téren mennyit tehet, legjobban éppen Németország követendő példája mutatja, ahol az emberi munka gyengébb minőségű talajból a legnagyobb termésátlagokat bírta előteremteni és diadalmasan szolgálatába hajtotta a természeti erőket.

△ Franciaország védekezése az afrikai borok beözönlése ellen. A francia bortermelők, akik csak nemrégiben küzdöttek végig pár valóságos esztendő, a legerélyesebben tiltakoznak

az északafrikai bortermelés fenyegető versenyével. Hadat üzentek tehát a marokkói bornak, amely egyelőre még nem is létezik, mert csak most kezdtek el egyes vállalkozók a nagyobb arányú szőlőművelést Marokkó lankáiban, de amelyre már jóelőre a vámtarifa maximális vámjának kivételét követelik; továbbá egy tárgyalás alatt álló törvényjavaslat szerint a tuniszi bor bevitelét csak 200 ezer hl. kontingens erejéig akarják megengedni és hasonló, 7 millió hl.-es kontingens megállapítását követelik az algiri borbevitelre is. Ez utóbbi a délfraancia bortermelők legveszedelmesebb versenytársa, mert Algirban mintegy 160 ezer hektárnyi területen igen jó minőségű bor terem s a termelési költségek egyelőre jóval alacsonyabbak, mint Franciaországban. Az anyaország és gyarmatai között szabad lévén a forgalom, a vámokkal való védekezés lehetetlen s ehelyett a francia bortermelők a beviteli kontingens megállapítását, továbbá az afrikai gyarmatok szőlőbirtokosainak arányos megadóztatását követelik, ami a termelési költségekben mutatkozó nagy különbséget némileg kiegyenlítené. Algir a múlt évben 73 millió hl. bort vitt be Franciaországba s a francia bortermelők e bevétel további emelkedésének gátat akarnának vetni, de egyelőre bizonytalan, sikerül-e ez a tervük.

△ Mennyi adó terheli a cukorfogyasztást? Egy németalföldi szaklap összeállítása szerint a cukoradó métermázsánként 70 korona Olaszországban, 55 korona Németalföldön, 16.8 korona Németországban, 20 korona Belgiumban, 4.8 korona Angliában, 40 korona Bulgáriában, 10 korona Dániában, 25 korona Franciaországban, 30 korona Rumániában, valamint Szerbiában, 37.70 korona Spanyolországban és 38 korona Magyarországon és Ausztriában. Figyelemreméltó adat az is, hogy Németországban, Franciaországban és Belgiumban a cukoradó leszállítása 60—90 százalékkal emelte a fogyasztást s az adóbevételek is 20—25 százalékkal fokozódtak a mérséklést követő esztendőben. Bizonyára hasonló volna máshol is az eredmény, ha a felette magas cukoradókat a gazdaközönség régi sürgetése értelmében mérsékelnék, de hát a pénzügyminiszterek ilyesmirel hallani sem akarnak.

△ Mezőgazdasági kiállítások Astrachanban és Kiewben. Oroszország most két érdekes kiállításra készül. Folyó évi szeptember 6—23-án Astrachanban rendeznek mezőgazdasági, kertészeti, szőlészeti és gyümölcsészeti kiállítást, melyen a jelzett gazdasági ágakban használt gépeket és eszközöket is be fogják mutatni. Külön osztályban kerül még bemutatásra a selyem- és méhtenyésztés is. A kiállításon szépen érvényesülhetne gépíparunk. A gépészeti kiállítás 7 csoportból áll a következő beosztással: 1. Az összes gazdasági gépek és eszközök, amelyek akár a mezőgazdaságban, akár a kertészet, szőlészet vagy gyümölcsészet terén használatosak. 2. Tejgazdaságban és a sajtttermelés terén használt gépek és eszközök. 3. Baromfi-tenyésztési eszközök (költőgépek). 4. Selyem- és méhtenyésztési eszközök és berendezések.

===== **Az eredeti amerikai** =====

„Johnston“ fűkaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-
gépek a legtokéletesebb, legtartó-
sabb és legszolidabb gyártmányok.

Arjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál:

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond,**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

5. Mezőgazdasági termények konzerválására szolgáló eszközök. 6. Szállítóeszközök, edények. 7. Szél-, viz-, nafta- és kőolajmotorok, különös tekintettel a naftamotorokra.

Jövő évi május 27-től október 14-ig pedig nagyszabású mezőgazdasági, ipari és szépművészeti kiállítás lesz Kiewben, Dél-Oroszország legnagyobb városában, ahol a Romanov-ház uralmának három évszázados jubileumát ez alkalommal ünneplik meg. A fényesnek ígérkező kiállítás 25 csoportra fog oszlani, amelyek közül bennünket közelebbről a gépészeti, a cukoripari, a szeszipari, a borászati, az élelmezési, az általános mezőgazdasági, a kertészeti és gyümölcsészeti, az erdészeti, a gazdasági vegyészeti, a talajjavítási, a tejgazdasági, a vadászati és halászati csoportok, továbbá a kiállítás keretében rendezendő ló-, szarvasmarha-, sertés- és baromfiidjázások érdekelhetnek. A kiállítás előreláthatólag áttekinthető képét adja majd a hatalmasan fejlődő orosz mezőgazdaságnak, amelynek viszonyait, bár sokban igen tanulságosak, még sokkal kevésbé ismerjük, mint kellene.

△ A burgonya árának emelkedése az Egyesült-Államokban. Az északamerikai Unióban az idén szokatlanul kevés az emberi fogyasztásra szánt burgonya, holott a kereslet óriási, mert az amerikaiak a burgonya éppen olyan kedvelt és nélkülözhetetlen élelmiszere, mint az irnek vagy a mi tótunknak. Ennek következtében a burgonya ára bushelenként 60 cent és 1 dollár között váltakozik, de még további áremelkedés valószínű, mert a burgonyatermés mindenütt rossz volt s így Írország kivételével sehol sincs kivételre alkalmas nagyobb föltség, az árak pedig mindenfelé emelkedést mutatnak.

△ Innen-onnan. A legújabb statisztikai felvétel szerint Románország mezőgazdaságilag mivel körülbelül hat millió hektárnyi területéből a 100 hektáron aluli kisüzemekre 69 5%, a 100 hektáron felüli nagyüzemekre pedig 30 5% esik.

A márczius 7-iki svájci borhamisítási törvény értelmében, amely jövő évi január hó 1-én lép életbe, szigorú büntetés terhe alatt tilos Svájc egész területére hamis bort és mustot bevinni vagy ott ilyeneket elraktározni és forgalomba hozni. Kivételt csak a házi használatra való, korlátolt mennyiségű mesterséges borokkal tesz a törvény. A tilalom alá esik mindennemű mazsolaszőlőből, bortörkölyből, borseprőből, fűgéből és malatából készült bor, továbbá a kénezett és vizezett borok, valamint a szőlőbornak vagy mustnak gyümölcsborokkal való keverése. A gyümölcsborok csakis ilyen megjelöléssel és tisztán hozhatók forgalomba, keverésük vagy bármiféle vegyi szerek alkalmazása tilos. Műborkészítésre használatos szerekkel kereskedni sem szabad, az ily célra szolgáló készítmények éppen ugy elkobzandók, mint a hamis bor és must vagy a megrévesztő jelzéssel forgalomba hozott gyümölcsborkészítmények.

Az amerikai trösztök nagy és messze érő hatalmát bizonyítja az Egyesült-Államok képviselőházának 198 szóval 103 ellenében legutóbb hozott ama határozata, amely a cukorvám eltörlését mondta ki. Ha ez a határozat életbe

lép, súlyos válság elé viszi a jelenlegi cukorvám oltalma alatt hatalmasan fellendült amerikai répatermesztést és cukoripart a cukorimportőrök és a finomítókból álló cukortröszt kedvéért. Az Egyesült-Államok százezernél jóval több répatermesztő gazdája és a nyerscukorgyárak tulajnyomó többsége a cukorvám megszüntetése ellen foglalt állást és meglehet, hogy a szenátus és az Unió elnöke nem járulnak hozzá ehhez a határozathoz, amelyet a demokratapárt választási manőverének mondanak. A cukortröszt ugyanis, amely olcsóbb nyersanyaghoz kíván jutni, gondoskodott róla, hogy a fogyasztókönység érdekét használja ki takarónak. Azt hirdetik — és ez a közeledő elnökválasztás előtt a demokratáknak tetszetős kortesfogása — hogy a cukorvám eltörlése kilogrammonként 15—20 fillérrel olcsóbbá fogja tenni a cukrot, holott a hatalmas trösztnek minden bizonynyal gondja volna rá, hogy a finomított ára számbavehető csökkenést ne mutasson.

Jól emlékezhetünk még rá, mekkora agitációt fejtett ki tavaly az argentinai kormány, hogy az argentinai fagyasztott húsok egyes európai államokban kiviteli piacot teremtsen. Az argentinai husgyáraknak azonban mindez, úgy látszik, kevés. Legutóbb ugyanis közös beadványt intéztek Musica dr. földmivelésügyi miniszterhez, akit arra hívnak fel, hogy ne érje be az argentinai követségek és konzulátusok utján eddig kifejtett propagandával, hanem küldjön ki külön állami ügynököket mindazokba az európai államokba, ahová az argentinai nagyvágók fagyasztott husszállítmányait mindeddig be sem bocsajtották s nyujtson e megbízottaknak módot az eddiginél hathatósabb propagandára. A „guruló peso” tehát nemsokára ismét megkezdí működését és el lehetünk rá készülve, hogy a bécsi tőzsdélapok — az argentinai ügynökök csengő érveinek hatása alatt — mihamar újra kezdik a husinség jelszava alatt való jajveszekerést. Szerencsére könnyű lesz az elmondottak után ráismernünk a fagyasztott husról elzengendő himnuszokban az aranycsengésű — argentinai Musicára.

Brit-India rizstermesztése 1911/12-ben 56 4 millió acre területen (1 acre = 40 47 ár) 521 9 millió angol mázsa (50 8 kilogrammjával), amiből kivitelre tengeri uton mintegy 52 millió mázsa került s kereken 460 millió mázsa belföldön fogyasztatott el.

Olaszország gyümölcsstermése 1911-ben a következő volt: alma, körte, birsalma és gránátalma 212 6 millió, husos gyümölcs 76 8 millió, szárított füge és szilva 71 millió, egyéb gyümölcs 178 6 millió, mandola és mogyoró 158 3 millió, gesztenye 829 millió kilogramm. Az olajbogyótermés tavaly 14 1 millió métermázst tett ki; egy métermázsa olajbogyó körülbelül 18—20 liter tablaolajat ad. Görögország tavalyi olajbogyótermése körülbelül 380 ezer métermázsa volt.

Érdekes statisztikai összeállítást tesz közzé a francia közmunkaügyi minisztérium a munkabérek és az élelmezési költségek alakulásáról. E kimutatás szerint egy-egy francia munkáscsalád átlagos munkabérvédelmét és élelmezési szük-

ségeinek fedezésére szükséges évi kiadása 1900-ban 100-nak véve, a munkabérvédelem viszonylag 1870-ben 71, 1880-ban 82, 1890-ban 92, 1910-ben pedig 110 volt, míg az élelmezési költségek viszonylagos nagysága 1870-ben 100, 1880-ban 110, 1890-ben 103 és 1910-ben 100. Látnak tehát, hogy a munkabérek állandó emelkedésben vannak, míg az élelmezési költségek aránylag jóval kisebb ingadozást mutatnak, sőt az agrárvámok behozatala előtt, a múlt század nyolczvanas éveiben magasabbak voltak, mint ma, de különösen magasabbak voltak az akkor alacsonyabb munkabérekhez viszonyítva. A tizenkilencedik század elejéhez képest, vagyis egy évszázad alatt a munkabérek harmadfél-szeresére emelkedtek, míg az élelmezési költségek aránylagos emelkedése csak mintegy 40—45 százalékos. A francia minisztérium elfogultnak bizonyára nem mondható statisztikája szerint az élet általános megdrágulásában a lakásbérek, a ruhásművek és a fényüzési cikkek áremelkedésének sokkal nagyobb szerepe van, mint az élelmiszerek drágulásának, amely az általános árakulással alig tartott lépést s természetesen sokkal inkább jut kifejezésre a közvetítőkkel tulterhelt kicsinyben való eladásnál, mint a mezőgazdasági nyerstermények értékesítési lehetőségeiben.

Anglia husbevitel 1905-ben 4 8 millió, 1910-ben 5 5 millió, 1911-ben 6 3 millió angol mázsa (50 8 kilogrammjával) volt. Ebből északamerikai hűtött husra 1905-ben 2 2 millió, az argentinai fagyasztott husra 2 5 millió mázsa esett, míg 1911-ben már csak 0 2 millió mázsa hűtött és 6 1 millió mázsa fagyasztott hus került tengerentúlról az angol piacra, ami a körülbelül fele részben tengerentúli bevételre utalt angol husfogyasztás minőségben való hanyatlásáról és a délamerikai verseny fokozatos erősödéséről tanuskodik.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület f. évi április hó 30-án Kallay Zoltán dr. v. b. t. t. elnöklele alatt élénken látogatott igazgatóválasztmányi ülést tartott Gyöngyösön, melyen elhatározta, hogy a f. évi június hó 19-én Siófokon tartandó országos gazdaggyűlésre egy csoportos kirándulást vezet, továbbá folyó évi május és június havában Heves vármegye hat községében tenyészszarvasmarhadíjazásokat rendez. Kiutalta a megye két rendezett tanácsú város polgármestere és a hat járási főszolgabírói hivatal által esordások részére felajánlott 1911. évi bikagondozási jutalomdíjakat összesen 200 korona értékben. Elhatározta, hogy az 1912—13. év telén Erdőtelek és Tiszaigar községében a múlt évben rendezett kosárkötési, háziipari tanfolyamokat megismétli.

A Hontmegyei Gazdasági Egyesület f. évi április hó 16-án tartott választmányi ülésén örömmel vette tudomásul a földmivelésügyi miniszternek a 10 évre kiltatásba helyezett államségélyről szóló leiratát, a szakképzett titkári

A Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ. gyártmányai:

HAZAI DRILL
páros soru vetőgép,

HORTOBÁGY DRILL
páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL műtrágyaszóróval kombinált vetőgép.

Ekék, boronák, szecskavágók, répavágók, kapálók, morzsolók, kukoriczavetőgépek stb.
kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

állások szervezését is czélszerűnek, sőt szükségesnek látja, mindazonáltal afeletti aggályának adott kifejezést, hogy tekintettel az egyesület teljes vagyontalanságára, a kilátásba helyezett évi 3000 K. államsegély egy szakképzett titkár tartására elegendő nem lesz. Elhatározta az egyesület, hogy az államsegélynek 7000 K., de legalább is 5000 K.-ra való felemelését kéri. Felírni határozta el a „thanaton” nevű dohánylugkivonatnak könnyebb és olcsóbb forgalombahozatala tárgyában is. Elhatározta, hogy a vármegye 3000 koronás segélyéből azon községeket fogja segélyezni tenyészvikák vásárlása czéljából, melyekben a szarvasmarhatenyésztés oly fejlett, hogy kiválóbb minőségű bikák beszerzése válik szükségessé. A folyó évre kiutalt 2000 koronás államsegély felhasználása mellett üszödi díjazások fognak rendeztetni. Örömmel üdvözölte a választmány *Bobál* Samu választmányi tag ama indítványát, hogy a gazdasági előadások alkalmával nemcsak gazdasági, de hazafias tárgyú mozgókép-előadások is rendeztessenek. Az ez irányban folytatott kísérletezések, különösen a tótajku lakosság körében máris beváltak, amiért is felhatalmazta a választmány az indítványozót, hogy a szabadságharcz történetére vonatkozó színes képsorozatot a kiállításból fennmaradt és e czélra félretett alaplóból szerezzze be. A cselédjutalmazások tárgyában szokott javaslatát ezidén is megtette azzal az eltéréssel, hogy a kérvényezők nagy számánál fogva sokkal több cselédet ajánlott jutalmazásra.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 1-én Szatmáron, *Böszörményi* Emil dr. elnöke mellett választmányi ülést tartott. Tekintettel arra, hogy az ülés tárgysorozatába a földmivélsügyi miniszternek az egyesület állandóbb jellegű segélyezésére vonatkozó leirata is felvételre került, az ülés iránt fokozottabb érdeklődés mutatkozott. Az elnöki bejelentések után az ülés áttért a miniszteri leirat tárgyalására, melyet részletesen ismertetett *Világossy* Gáspár egyetemi titkár, ki az április 28-i budapesti elnöki értekezleten is jelen lévén, az ott történt megállapodásokról is tájékoztatta a választmányt. Különösen eloszlatta azon aggályokat, melyek a megyei gazdasági egyesületek féltve őrzött autonómiájának esetleges veszélyeztetése körül támadtak. Előadó titkár fejtegetései után a választmány a 7000 K.-s segélyt elfogadta s köszönetet szavazott *Serényi* Béla gróf földmivélsügyi miniszternek. Tudomásul vette a választmány, hogy az újonnan megválasztott közigazgatási szakosztály megalakult. Az elhalálozás folytán megürült, megyei lótenyésztési bizottság elnökévé a választmány egyhangulag *Domahidy* Istvánt, az egyesület alapító tagját választotta meg.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamációs, címváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Cselédház építése. *II. felelet a 171. sz. kérdésre.* Egy gazdatársam cselédházat akar építeni s miután azt hiszi, hogy erről megyei szabályrendelet nincs, tehát tanácsot kér. Pedig van erre szabályrendelet és ez Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye hivatalos lapjában meg is jelent,

1906. év nov. 27-én tartott bizottsági közgyűlésen 18432. sz. alatt adatott ki, czime „Gazdasági szegődményes cselédek lakásáról szóló szabályrendelet”. Miután ez a szabályrendelet 1916-ban már érvénybe lép, szükséges, hogy erről minden gazda tudjon. Miért építsen valaki 2:80 vagy 3 m. szobamagasságot, ha a törvény azt 2:60 m.-ben állapítja meg.

Melna Gyula.

Tarlóba vethető takarmány. *180. kérdés.* Őszszel átveendő földön, magas, hullámos, kötött sárga, gyengébb minőségű talajon, zabosbüköny, esetleg kalászos utáni tarlóban mely takarmányműveket vethetjük még némi sikerrel őszi takarmánynak? Eghajlat többnyire forró, száraz nyár. *B. K.*

Felelet a 180. sz. kérdésre. A kértézet tarlónövényvetés csakis gazdagabb talajon és csapadékosabb viszonyok közt szokott sikerülni, míg a kértézető által jelzett viszonyok között, azaz gyengébb minőségű talajon és többnyire forró, száraz nyarat hozó égalj alatt mindig kockázattal jár. Tarlónövények vetésénél a szabály az, hogy a tarlót az elővetemény lekerülte után azonnal hántsuk meg, a gabonatarlót például még a keresztek összerakása után szántsuk fel a keresztek között és jól fogasoljuk el s vetés után hengerezzünk lehetőleg, hogy a gyors kikelést biztosítsuk. Egyes gazdák azonban, ha tarlóba vetnek *csalamádét*, vagyis sűrű tengerit, úgy járnak el a vetésnél, hogy kézzel mindjárt a tarlóra reávetik a tengerit és azután tarlótól a magot sekélyen aláfordítják és lehengerezik. Száraz viszonyok közt a gazdák így akarják a magot mielőbb a talajba hozni és a csalamádénak a csirázáshoz szükséges nedvességet biztosítani. De persze a csalamádénak kikelése után van csak hő esőkre szüksége. A csalamádé fejlődéséhez sok nedvességet igényel s ezért szárazságra hajló viszonyok közt a csalamádénak tarlónövényként való vetése jár a legnagyobb kockázattal. Ennek csökkentésére, de másrészt magmegtakarítás és nedvességkonzerválás szempontjából is sok gazda tágabb sorokba, azaz kapálásra veti a legszívesebben a tarlócsalamádét, amely vetési módról lapunk hasábjain már sokszor volt szó.

Szárazabb viszonyok közt a csalamádénál kevesebb kockázattal jár a tarlóba főleg zöldtakarmánynak vethető *kóles*, vagy a szárazságot még a legjobban eltűrő, de inkább szénának alkalmas *mohar*. Tarlónövényként vethető a *fehér mustár* is, mely ha elegendő nedvesség áll rendelkezésre, körülbelül 6-7 hét alatt nyújt zöldtakarmányt. Vethető több ízben, még szeptember első felében is, amikor vele a zöldtakarmányozást a legtovább húzhatjuk ki. A zöldtakarmányozásnak késő őszi való kinyújtására nyáron *tavaszi borsó* és *őszi árpa keveréke* is vethető, 1 hl. tavaszi borsót és 1/2 hl. őszi árpát keverve össze és július-augusztus hónapban 20-25 cm. sorközre vetve. Ha kedvez az idő, a keverék október-november elején elég zöld takarmányt ad; ha fagy fenyegeti már a borsót, a fel nem etethető főleg besombolyázható. Télen a borsó kifagy, az őszi árpa pedig vagy korai zöldtakarmánynak kaszálható, vagy magnak meghagyható. Ha a szobanforgó talajon megy a repce, figyelembe jöhet a *keszthelyi keveréknek*, azaz őszi rozsnak — főleg az ugynevezett Szent Iván-rozsnak — és repcének augusztus közepe után kezdődő vetése is, a rozsból 50, a repceből 10 kg. magot számítva egy kat. holdra és gabonatorvárolva vetve. Ha jól megy minden, a keszthelyi keverék már október elejétől etethető. Frissében etetve azonban könnyen puffaszt,

azért jó egy nappal korábban levágnatni és pár óráig renden hagyni. A jelzett viszonyok közt a fenti növények, illetve keverékek jöhetnek figyelembe tarlóvetés czéljaira és kértézető feladata már most az ottani speciális viszonyok közt a legmegfelelőbbet ezekből kiválasztani. De ismételjük, sikerülni csak úgy fog bármilyen tarlóvetés, ha a nyári időjárás nem lesz abnormis száraz.

Az első országos kukoricza-kiállítás.

A kukoricza elvetése országszerte megtörtént már és így, akik az OMGE. által 1913 márczius havában tartandó első országos kukoriczakiállításon kísérletekkel kívánnak részt venni, erre már most kellett magukat elhatározni és úgy a „Köztelek” lapban közölt, mint a személyre szólólag megküldött tájékoztatás szemmel tartásával a végzendő kísérletek végrehajtását lelkiismeretes kivitelben kell végrehajtaniok és a szükséges feljegyzéseket a kívánatra megküldött bejelentőlapokon pontosan fel kell jegyezniök.

A kiállítás végrehajtó-bizottsága *Kerpely* Kálmán gazdasági akadémiai igazgató elnöke alatt április hó 29-én tartott ülésén *Jeszenszky* Pál ügyvezető-titkár, előadó előterjesztésére a kiállítás szabályzatát végleg megállapította, amely a résztvevők czimére meg fog küldetni. Természetesen a kiállításra nemcsak azok vehetnek részt, akik a kísérletek végrehajtására vállalkoztak, hanem csövek, illetve egész száraz beküldésével mindazok, akik részvételüket szeptember 30-ig bejelentik.

A kiállítás helye Budapesten VI., Nagymező-utca 68. szám alatti helyiség, amelyet *Szűcs* Zsigmond bocsátott a kiállítás czéljaira és amely központi fekvése és a minden irányból való könnyű hozzáférhetősége folytán is a czélra igen alkalmas. *Szűcs* Zsigmond előzékenységeért a rendező-bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A kiállítás idejét a végrehajtó-bizottság 1913 márczius hó első felére állapította meg, miután helyiség előbb nem áll rendelkezésre. A bejelentett tárgyak beküldési ideje 1913 január 15-től február 15.

A kiállítók a kiállítandó tárgyakat a kiállítás helyiségéig saját költségükön tartoznak beküldeni, akik pedig a kiállítás után a kiállított tárgyaikat elszállíttatni kívánják, ezt ismét a saját költségükön tartoznak megtenni, ebbeli igényök azonban a bejelentés, illetve beszállítás alkalmával megjelölendő.

A fizetendő térdij a bejelentési két korona díjon kívül: egy cső után 5 K., 25 kg. után 8 K., 5 szál után 15 K., 50 kg. után 15 K., melylyel szemben a kiállítási katalógusban díjtalanul történik a közlés, részletesebb leírásért azonban külön díj fizetendő. A kollektív kiállítás által igénybeveendő aszalterületért a főleje eső felterülettel együtt négyszög méterenként 25 K. térdij fizetendő.

A gépkiallításra csak szoroson vett kukoriczamelvelőgépek állíthatók ki, melyek térdija négyszög méterenként 10 K.

A kiállítandó kukoricza csak csövesen küldhető be, vagy szárral együtt, a morzsolást a rendező-bizottság végezteti.

Díjakul arany-, ezüst- és bronzérmek, továbbá oklevelek tüzetnek ki, pénzdíjban csak kisczadák részesíttetnek. Gazdatisztek a *Szűcs* Zsigmond által felajánlott 50 drb. arany díjban részesülnek.

A bíráló-bizottság tagjaiul megválasztattak *Kerpely* Kálmán elnöke alatt *Baár* József,

GOZEKESZÁNTÁSHOZ,
gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez
kiválóan alkalmas
TATAI BRIKETTEKET

szállít a
MAGYAR ÁLTALÁNOS
KOSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19. SZ.

A tatai brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvany-uradalomban megejtett gőzekepróbanál II és háromnegyed hold fölézántáshoz szükségelt 914 kg. sziléziai brikettel szemben csak 1000 kg. tatai brikett kellett.

Baross László, Blantz Jenő, Dégen Árpád dr., Eckstein Fülöp, Grabner Emil, Gyárfás József, Jattka Ferencz, Juhász Árpád, Jankovich Lőrincz, Károly Rezső dr., Leidenfrost Károly, Lészay Ferencz és Szücs Zsigmond, mely bizottság szükség szerint kiegészíteti magát.

A kiállításon bemutatandó grafikonok kidolgozására Kerpely Kálmán, Fabricius Endre, Juhász Árpád és Timár János vállalkoztak, fel fognak kérteni azonban a tudományos intézetek is szakbavágó grafikonok, kimutatások készítésére.

A kiállítással egyidőben a kukorica termesztésére, mivelésére, a kukorica növényi és állati betegségei ellen való védekezésekre vonatkozó szakelőadások fognak tartatni.

Kétségtelen, hogy az első országos kukorica kiállítás iránti érdeklődés felkeltésére a kiállítás végrehajtó-bizottsága mindent megtesz, tudatában annak, hogy ez a kiállítás nemcsak idehaza, hanem a külföldön is számot tarthat a különösebb figyelemre. Gazdáinkon fog mulni most már a kiállítás tényleges sikere, amely attól függ, mily mértékben karolják fel a támogatást a kiállítási anyag beküldésével.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1317
Szakoktatásügyi kérdések	1319
Mezőgazdasági irányzatú polgári iskolák	1320
Az első országos kukorica kiállítás	1325
Tárca.	
Dohánykivitelünkről	1318
Külföldi szemle	1323
Gazdatársadalmi mozgalmak	1324
Levélsekény	1325
Vegyesek	1326
A vetések állása. — A falu. — Az Állatorvos-Egyesület szakülése. — Moson vármegye törvényhatósága. — Saazi komlójelentés f. hó 5-ikéről. — A Magyar Hajózási Egyesület közgyűlése. — Tenyésztők napja Válaszút-Bonczhidán. — Tallián-ünnep Törökkanizsán. — Újabb állatbiztosító szövetkezetek. — Temesvármegyei kisgazdák tanulmányútja	1327
Kereskedelem, tőzsde	1327
Szerkesztői hírek	1328

A vetések állása.

Nemcsak mezőgazdaságunk, hanem egész közgazdaságunk szempontjából legidősebb kérdés ma, hogy mily hatással volt az eddigi időjárás vetéseinkre, szenvedtek-e azok az eddigi kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán és mily mértékben? Erre a kérdésre a szükséges tájékoztatást a földmivelésügyi miniszter múlt szombaton adta meg a gazdasági tudósítók jelentései alapján. Az utolsó hivatalos vetésjelentéssel szemben a „Köztelek” hasábjain több ízben kifejezést is adtunk annak a felfogásunknak, hogy az tulkezdő, amit a legközelebb kiadandó hivatalos vetésjelentés feltétlenül igazolni fog.

Nézetünket az április 29-én beküldött tudósítások alapján kibocsátott, és május 4-én közlé-

tett hivatalos vetésjelentés beigazolta, amennyiben hangsúlyozza, hogy „a kedvezőtlen időjárás az ország legnagyobb részében minden termény fejlődésére káros volt és ezenkívül nagyban akadályozta a még hátralevő tavaszi munka befejezését”. E néhány sorban ugyanazt mondja a miniszteri jelentés, mint amit mi értesüléseink alapján több ízben elmondottunk. Jóllehet a bocsátkozni természetesen nem lehet, mert hogy miként fog az időjárás ezután alakulni — ennek pedig különösen jelentős szerepe lesz az idén — az a jövő titka. A tény ma az, amit a miniszteri jelentés az idézett pár sorban feltüntetett.

A hivatalos vetésjelentés a buzára vonatkozólag kifejti, hogy annak fejlődése egyrészt az április elején kapott túlságos sok és hideg eső, másrészt az éjjeli fagyok következtében megakadt, amely körülmény azonban csak a gyöngébb talajokba vetett buzára volt káros hatású, mert több helyen nagyobb területeken megsárgult, a fagy pedig a felső levelek leszárítása által azok elgyöngülését és megrikulását fogja maga után vonni. A buzavetés állapota különben igen különböző a helyi és időjárási viszonyoknak megfelelően.

A rozsra vonatkozólag ugyanaz a helyzet. Az árpa és zab szintén megérették az abnormis időjárást és a vetésekkel is igen elkéstek. A tengeri vetését részben elvégezték, részben most végzik. Erre az időjárás, eltekintve attól, hogy nehezebben kelt, még nem lehetett különösebb hatással.

A burgonya elvetését befejezték, sőt a korán ültetett már ki is kelt. Igen sokat szenvedett a késői fagyoktól a repce, amelyet sok helyen ki kellett szántani. A dohány kiültetése csak kevés helyen volt megkezdhető a hűvös időjárás miatt. A korán elvetett és kikelt répa elfagyott. Sokat szenvedett a fagytól a lóhere és luczerna, ami annál súlyosabb, mert gazdáink a zöldtakarmányozásra ugyancsak rá vannak már szorulva. A gyümölcsfákat érte legsúlyosabban a fagy, ezek virága teljesen lefagyott.

A miniszteri jelentés ezekben tárja fel a helyzetet és megállapítható, hogy ily körülmények közt nagy reményekre nem vagyunk jogosítva. Még a rendes átlagos termés reményét is függővé kell tennünk a májusi időjárástól, ami cseppet sem megnyugtató.

A falu. A „Köztelek” mai számának mellékleteként közöljük Rubinek Gyulának az OMGE. szociális bizottsági ülésén tartott előadását. Ajánljuk a melléklet megőrzését, miután a tanulmány további tárgyalások alapjául fog szolgálni.

Az Állatorvos-Egyesület szakülése. F. hó 6-án tartotta a Magyar Országos Állatorvos-Egyesület Gruber Henrik székesfőv. állategészségügyi előadó elnökele alatt LXXIV. szakülését, amelyen a szépszámu hallgatóság között jelen voltak Csabay Béla min. tanácsos, Hutya Ferencz dr. az állatorvosi főiskola rektora, Rátz István dr. udv. tan., Marek József dr., Bugarszky István dr. és Aujezsky Aladár dr. főiskolai tanárok, Uhlyarik Titusz áll.-eg. főfelügyelő, Fokányi

László, Krompacher Szilárd, Sulyok Géza áll.-eg. felügyelők stb. A napirenden levő két előadás közül az első Beleg Lajos állategészségügyi felügyelő tartotta „Az ultramikroszkópos vizsgálat és az ultrafilter” címmel. A legújabb eljárások és eszközök ismertetése után részletesen beszámolt széleskörű vizsgálódásainak eredményéről s eközben szerzett észleleteiről. Hutya Ferencz dr. elismerő szavai után Zimmermann Ágoston dr. főiskolai tanár tartotta meg az „Adatok a kórtelek gyomrának összehasonlító anatómiájához” című előadását, amelyhez a teve gyomrán végzett vizsgálódásai és megfigyelései szolgáltatták az alapot. A szakszempontról igen értékes értekezése folyamán megdöntötte azt a balhiedelmet is, amely a teve gyomrának viztartó edényeiről mint a sivatagban utolsó vízbeszerzési forrásokról általános, rámutatva arra, hogy ezek az edények szintén emésztőszervek és az abban levő váladékot még a szomjhalállal küzdő ember sem tudja elfogyasztani.

Moson vármegye törvényhatósági bizottsága Bánvárt Sándor gazdasági akadémiai tanár, a vármegyei gazdasági egyesület lelkes titkára indítványára elhatározta április hó 24-iki énegyedes rendes közgyűlésén, hogy ötszáz körönél belép az Országos Magyar Gazdasági Egyesület alapító tagjai sorába. Römmel adunk hírt erről az újabb csatlakozásról, amelyre különben az indítványozó buzgóságán kívül a Magyaróvárhoz fűződő történelmi hagyományok is hatással lehetnek, mert hiszen Moson megye székhelye a magyar mezőgazdasági tudomány és szakoktatás régi vára s az óvári akadémiából került ki legkiválóbb gazdáink egész sora, ott működött és működik számos jeles szaktudósunk s egyébként egész Moson megye kivált az állattenyésztés és tejgazdaság terén igen szép fejlődést mutathat fel s a mezőgazdasági haladás iránt való érzékéről nem egyszer tett már előzőleg is tanúságot.

Saazi komlójelentés f. hó 5-ikéről. A komlóüzlet terén a saazi piacon újabbán alig állt be változás, az elmúlt hét folyamán bel- és külföldi számlára csak néhány tételt kötöttek. Az árak nem emelkedtek ugyan, de bizonyos szilárdulás állapítható meg, ami a nürnbergi piac állandóan szilárd irányzatára vezethető vissza. Vidéken kisebb tételek 380—400 K. ár mellett találtak vevőt, míg egy 60 q-s uradalmi tétel 410 K.-t ért el. Idegen komlóból a jobb minőségű áru iránt érdeklődtek, de ilyen minőségű készlet már oly korlátolt hogy számottevő forgalom nem fejlődhetett. A helybeli piacon a multheti árjegyzés megfelelő az előző hét jegyzésének, vagyis: l.r. áru 410—420 K., jó közép 400—410 K., közép 390—400 K., alsóbbrendű 380—390 K. 50 kg.-jával számítva. A hét végén az irányzat nyugodt, de szilárd. Az utóbbi hetek szép, meleg időjárása nagyban elősegítette a mezei munkát és a komló metszése befejezettnek tekinthető. A növény egészséges, férgmentes és erőteljes, sőt némely helyen dusnak mondható hajtásokat mutat, sajnos, hogy a mostani időjárás a komló növényének nem kedvező és nagyon kívánatos volna, hogy kiadós csapadék és meleg időjárás következék.

38 ÉV ÓTA MINDENKOR

üzleti elvem: a jónak legjavát szállítani.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST

Ökszerűen gondolkodó s értelmes gazdák magszükségletük beszerzésénél nem annyira az árakra fektetik a fősúlyt, mint főleg a magvak megbízhatóságára.

FŐ ÜZLET:
ROTTENBILLER
UTCA 33.

FIÓK ÜZLET:
KOSSUTH-LAJOS
UTCA 4.

Kérem tudomásul venni, hogy az impregnált takarmányrépamag különleges czikkét képezi és más czég egyáltalán nem ajánlhatja azt.

A jelenlegi drágasággal szemben a gazdasági téren kínáló minden előnyt ki kell használni. Ezért csak **Mauthner**-féle magot tessék venni ezzel saját érdekében cselekszik.

A Magyar Hajózási Egyesület közgyűlése. A Magyar Hajózási Egyesület folyó évi közgyűlést május hó 11-én, szombaton este 1/2 órákor tartja a „Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület” nagytermében (Budapest, IV., Reáltanoda-utca 13-15. sz., I. emelet), melynek napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitóbeszéd. Mondja Matlekovits Sándor v. b. t. t. elnök. 2. Évi jelentés előterjesztése. 3. Zárószámok és költségeloirányzat előterjesztése. 4. Választások. A közgyűlés után Hoeberl porosz kir. állami építőmester előadást tart az újabb porosz víziutakról és vízgazdasági törvényekről, vitetett képek kíséretében. Az előadáson vendégeket szívesen lát az egyesület, amely ez uton meghívja az OMGE. tagjait egy a közgyűlésre, mint az előadásra s az azt követő társasvacsorára.

Tenyésztők napja Valaszt-Bonezhidán. A Valaszt-bonezhidai katonai csikótelepen április hó 28-án tartották meg a tenyésztők napját Bacsák Zsigmond altábornagy, pótlóvázási főfelügyelő jelenlétében. A tenyésztők közül megjelentek: D'Orsay Olivér gróf, Fáy József, Bánffy Ernő báró, Bánffy Albert báró, Graeff Jenő, Graeff Andor, Tisza Kálmán gróf, ifj. Tisza István gróf, Radvánszky báró, Zoltán Sándor, Hamvay József, Kohn Gábor és Kohn Miksa. Bemutatták a jelenlévő és más nagyobb tenyésztők méneseiből vett lovakat és a beosztott pótlóvázakat. Délután tartották a csikótelep altszűzőjének, csikósainak és a kinstári vadászlovaknak versenyt, amely után a díjak kerültek kiosztásra.

Tallán-ünnep Törökkanizsán. A törökkanizsai gazdakör megfestette Tallán Béla báró, orsz. képviselő, volt földmívelésiügyi miniszter arcképét, amelyet ünnepség keretében lepleztek le. Az ünnepi beszédet Marton Andor mondotta, méltatva Tallán Béla érdemeit, aki példát ad gazdatársainak, hogyan lehet egy kalász helyett kettőt teremteni. Tallán Béla megköszönvén az üdvözlést, örömeinek adott kifejezést, hogy Törökkanizsa 40 év alatt mennyire fejlődött, amiben a gazdakörnek nagy érdemei vannak. Tagtársai kitüntetését és arcképének leplezési napját azzal akarja emlékeztetése tenni, hogy 2000 koronát ajánl föl a gazdakörnek alapítványul gazdasági célokra.

Újabb állatbiztosító szövetkezetek. A Magyar kölesönös állatbiztosító társaság m. sz. nagy eredménnyel folytatja a szövetkezetek szervezését. Újabb megalakította a községi szövetkezeteket a következő helyeken: Trencsén megyében Ócsad községben, Krassószörény megyében Bársonyfalván és Ilyéden, Marostordában Galambodon, Máramaros megye területén Terebesfejérpatakon és Aknasugatagon, Csik megyében Csikszentgyörgyön, Kolozs megyében Mezőörvényesen és Mezőkirályfalván és legújabbban Fejér megyében Csákvár nagyközségben.

Temesvármegyei kisczardák tanulmányútja. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a Brassóban f. hó 16-án kezdődő országos állatkiállítás és vásár alkalmából több kisczardával csoportos kirándulást rendez, melynek vezérje az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület intézményének és a szász kisczardák gazdálkodási rendszerének tanulmányozása.

Lapunk mai példányaihoz csatolva van Kürschner Ernő szénforgalmi irodájának prospektusa, melyre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

A Karolium minden fák, cserjék, bokrok és bármiféle ültetvényeknek megmentője, mert teljesen kipisztítja azokat férgesektől, fakukacztól, vértetűtől, pajzstetűtől, földkukacztól és molykukacztól olyannyira kiöli, hogy azon ültetvényeken, melyek Karoliummal lettek permetezve,

férgesek soha nem lesznek. Megrendelhető a Hangya Fogyasztási Szövetkezetnél, Mauthner Ödönél, Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezeténél és a gyárosnál, Mészöly Oszkár vegyészeti gyár Budapest, Váci-körút 15.

Törlesztéses kölcsön. Frankl Adolf banküzletének Budapest, VI., Eötvös-utca 19. több millió korona áll most rendelkezésre előkelő pénzügyi intézetektől földbirtokosok részére első helyű törlesztéses kölcsönök céljaira. A pénzügyi intézet szakembere által a helyszínen megállapított valódi becsérték 2/3 részéig lesz a kölcsön megszavazva és bekebelezés után azonnal folyósítva. Feltételek oly kedvezőek, mint jó pénzügyi viszonyok mellett. Szükséges okmányok: Hiteles telekkönyvi másolatok és kataszteri birtoklevelek. Részletesebb felvilágosítással érdekelteknek készséggel és díjmentesen szolgál a fentemlített, szolidaritásról és kitűnő pénzügyi összeköttetéséről rég ismert Frankl cég.

NYILVÁTER.

8 rovaiban foglalkozt a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Értesítő.

Azt tapasztalván, hogy a gazdaközönség egy része még most is kétségbe vonja a „Jurenák-féle” ekék előnyeit a „Sack”-rendszerű ekével szemben, bár azt már a legnagyobb lelkiismerettel, arra illetékes gazdák többször ösmertették és ezek közt: Gróf Dessewffy Emil, Kodolányi Antal, Herényi Gotthárd Sándor, Váradi Szabó János, Pálffy Dezso, a Bihar, Bereg, Csongrád, Békés, Szabolcs, Baranyamegyei gazdasági egyesületek, Jekelfalussy volt honvédelmi miniszter a Ruthén hegyvidéki miniszteri kirendeltség, a „Gazdasági Lapok”, a „Köztelek”, az „Erdélyi-Gazda”, több szaklapok, s legutóbb a debreczeni gazdasági akadémia és több kiállításon s versenyen elnyert kitüntetések, állam érem, stb., dacára minderre még sem vala döntőleg elég arra, hogy a magyar találmány eke, „a jövő ekéje”-e?

A múlt őszön a Maros-Tordamegyei gazdasági egyesület, ifj. gróf Telaky Domokos geryeszégi birtokán tartott egy eke versenyt, amely kb. 400 gazda szemelátára és legnagyobb meglepődésre folyt le. Ezen verseny, illetve bemutatás azt eredményezte, hogy az erdélyi nagyobb birtokosok indítva érezték magukat egy részvénytársaság menten való megalakítására Maros-Vásárhelyen, gróf Telaky Arthur elnöksége alatt „Jurenák Szab. Ekegyár Részvénytársaság” címen. Már meg is kezdődött az ekéknek nagyban gyártása is, mely elfogja láthatni a gazdaközönség igényeit, jobb és jutányosabb áru ekékkel, mint bármely gyártelep.

Legfőbb célja a részvénytársaságának, hogy egyszer s mindenkorra vége vessék a magyar eke iránti kétségkedésnek és ellensúlyozva legyen a jogtalan és méltánytalan díllamáló konkurencziának jogosultsága is nemkülönben a terhes és hosszadalmas megösmertéssel járó további idő mulasztás azáltal, hogy egy országos bemutatásra mondassék ki, hogy melyik hát a „jövő ekéje”? Ennek megajtsára tisztelettel meg hívjuk legelső sorban a m. kir. földmívelési minisztériumot, az országos magyar gazdasági egyesületet, a vármegyei gazdasági egyesületeket, a gazdaköröket, a felsőbb és alsóbb gazdasági tanintézetek igazgatóit, a m. kir. műegyetem gép osztályának igazgatóját, vagyis mindenkit, akiknek érdekében van arról határozottan meggyőződni és támogatásával részvénytársaságunkat, amely magyar gazdák által alakult szociális céllal, vagyis vállatva támogatni, hogy a további milliók kiösmertését az idegen ekékért, amely már 36 év óta őröszsá vált, lehetőleg korlátozassuk nem csak, de me fordítva utatnyithassunk a magyar-ekék külföldre való kivitelére.

Nyilvánvaló, hogy az eke a földmívelésnek első eszköze, úgy a népvándorlásnak is a megrögzöttje, tehát ha e tárgy, mint legkövetesebb, hazánkban született, akkor ez nemesak egyéni, hanem méltán nemzeti vagyonnak tekintendő és legelső sorban és legnagyobb energiával, hogy a m. kir. földmívelésiügyi minisztériumnak hivatása pártfogolni, az kétségbe nem is vonható, mert állami támogatás mellett érhető el az, hogy a külföldre való export megkönnyíthessék.

Az Esztergommegyei Gazdasági Egyesület szíves közreműködése folytán kegyes volt a Nagyméltóságú esztergomi Főképtalan a párkány-nánai vasútállomás

mellett fekvő uradalmát kijelölni, hol bérkoesi, étterem rendelkezésre áll.

Párkányánán tartatik tehát meg május 22-én e bemutatás, hol is a legutóbbi rendszerű 6-os, 7-es, 8-as, 10-es ekék, nemkülönben más rendszertől a „Jurenák-féle” rendszerre átfordított, már kihasznált uradalmi ekék bemutatattatni fognak az egész napon át.

1912. május hó 5-én.

5778

„Jurenák” szab. ekegyár részvénytársaság, Marosvásárhely.

KERESKEDELEM. TÖZSDE.

Napijelentés a gabonatózsdéről. 1912 május 7.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaszakosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 25,000 q buza 10 fillérrrel alacsonyabb árral. Rosszban alig volt üzlet és az árak változatlanok maradtak. Budapest paritásában 21— koronát fizettek. Takarmányárpiában az üzlet szilárd. Budapest paritásában 21-20 koronát fizettek. Zabban az üzlet változatlan. Budapest paritásában 19— koronát fizettek. Tengeriben lanyhább az üzlet. Budapest paritásában 21— koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 81 k. 24-80 K., 200 mm. 81 k. 24-76 K., 300 mm. 81 k. 24-70 K., 150 mm. 81 k. 24-50 K., 1500 mm. 81 k. 24-55 K. felső, 100 mm. 80-5 k. 24-70 K., 150 mm. 80 k. 24-60 K., 1000 mm. 80 k. 24-40 K. felső, 4200 mm. 79 k. 24-50 K. Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 24-55 K., 100 mm. 80 k. 24-50 K., 200 mm. 80 k. 24-40 K. Bánsági 1000 mm. 79-8 k. 24-30 K., 200 mm. 79 k. 24-20 K. Felsőmagyarországi: 100 mm. 81 k. 24-55 K., 100 mm. 81 k. 24-50 K., 150 mm. 81 k. 24-50 K., 100 mm. 79 k. 24-30 K., 500 mm. 78 k. 24-15 K. Bácskai: 150 mm. 80 k. 24-40 K., 150 mm. 79 k. 24-30 K., 2500 mm. 78-4 k. 24-40 K., 3400 mm. 77-8 k. 24-30 K. Hartai: 2500 mm. 78-8 k. 24-30 K. Pancsovai: 1000 mm. 78 k. 23-30 K. Zab: 1000 mm. 21-40 K. ab Bpest, 400 mm. 20-70 K. ppar, 100 mm. 21-25 K. kpfl, 100 mm. 21-40 K. kpfl.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1912 májusra	23 64 K.
Buza 1912 októberre	22 74 „
Rozs 1912 májusra	19 28 „
Rozs 1912 októberre	18 28 „
Zab 1912 októberre	18 26 „
Tengeri 1912 májusra	18 64 „
Tengeri 1912 júliusra	18 46 „
Tengeri 1912 augusztusra	18 48 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1912. máj. hó 7-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 174 szekér réti széna, 27 szekér muhar, 16 szekér zsupszalma, 30 szekér alomszalma, 5 szekér takarmányszalma, 10 szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbüköny, — zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 90—120, réti széna II. r. 70—90, réti széna csomagolásra 600—640, muhar 1040—1240, zsupszalma 380—480, alomszalma 280—360, takarmányszalma 400—480, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 100—114, lőhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalma —, szecska —. Összes kocsiszám 262 Összes súly 314,400 kg.

Burgonya.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaszakosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Étkezési czélokra alkalmas burgonya árai:

	Fehér	Rózsá	Sárga
	korona		
Dunántuli	9—9-20	9-80—10—	10-70—10-90
Felsőmagyarországi	9—9-20	9-80—10—	10-70—10-90
Nyírségi	9—9-20	9-80—10—	10-70—10-90
Erdélyi	9—9-20	9-80—10—	10-70—10-90
Bánsági	0—0—0—	0—0—0—	0—0—0—
Pestvidéki	9—9-20	9-80—10—	10-70—10-90

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinyve-Lipóci Salvatorforrás Vállalat, BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPARTS. SZ.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a kínálat még mindig élénk és a szeszárak gyérebb vételkedy folytán ugy azonnali, mint későbbi szállításra olcsóbb árban zárulnak. Elkelt finomított szesz adózva nagyban 221-222 koronáig, adózatlanul 82-83 K.-ig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árakat jegyeznek. Elésztszesz gyér forgalom mellett adózva 221-koronáig kelt el. Denaturált szeszben élénk a kínálat és hordóval együtt kötésre 70-71 K.-ig kelt el. Tartányáruban olcsóbb ajánlatok vannak. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás folyó termelési időnyre 74-75 K.-ig, új termelési időnyre 2-2.75 koronáig jegyzésen alól kelt el. Budapesten a kontingens nyersszesz ára 76-77 K. Bécsi jegyzés: 67-68 korona kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with 2 columns: Item description and Price in large and small quantities. Items include Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózva, Élesztőszesz adózva, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Table showing flour prices (Ar K.) for different grades (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) and other specifications like 7 1/2, 7 3/4, 8.

Rozslisztárak: Table with 3 columns: Item description and Price.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Table listing prices for various types of flour and bran products like Finom buzakorpa, Goromba buzakorpa, Rozskorpa, etc.

Bécsi szarvasmarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1912 május 6.

Table showing sheep and goat statistics: Felhajtás összege (Minőség szerint, Nem szerint) and Származási hely szerint.

Árak (100 kilogrammonként élőszűlyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: Item description and Price in three different categories (I, II, III).

Irányzat: lanya, a felhajtás a szükségletnél nagyobb, minél fogva prima minőségű ökör 2 koronával, középminőségű 2-4 koronával és harmadrendű minőségű 4 koronával olcsóbb. Összes minőségű bika és csontosmarha 2 koronával olcsóbb.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő. Öreg nehéz páronként 400 kg. felül fillérig. Fialat nehéz 300-400 kg. Fialat közép 320 kg. felüli súly 156-157. Fialat könnyű 250-300 kg. 158-162. A hizott sertésüzlet irányzata élénkebb. Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. A vadrepreze írtásáról lapunk f. évi 6. számában hosszabb cikk jelent meg, tessék azt elolvasni. F. F. Kártérítési követelése jogos, de a haszonbérleti szerződés felbontásához minosen joga, erre a kérdésben előadottak nem szolgálhatnak elegendő okul.

R. I. Kunhalom. 1. Az állatorvosszűgyi törvény intézkedése értelmében sertésorbáncz ellen általában csak állatorvos ojíthat. Ez intézkedést az okolja meg, hogy az orbáncz elleni ojtóanyagok az orbáncz élő ragályát tartalmazzák, minél fogva a nem kellően szakosorú ojtás a ragály elterjesztésére és új járványfészkek keletkezésére szolgálhat okot. 2. A védőoítások díjazását szabályozó földmívelésügyi miniszteri rendelet csak a m. kir. állatorvosokra kötelező, a közszűgyi és magánállatorvosokra nem.

B. F. Az 1879. évi L. t.-cz. 31. §-a szerint a magyar állampolgárságot tízevi távollét szűnteti meg, azonban ezt is meg lehet előzni, ha az illető magyar állampolgárságának fenntartását a megyei alispánnál bejelenti, vagy ami őnnél Ausztriában nem lehetséges, valamely osztrák-magyar konzuli hivataltól tartózkodási jegyet nyer. Amíg az állampolgárság érvényben van, az alaki képesítés hiánya alól való felmentés minosen veszélyeztetve. Önnök tehát bőven van még ideje állampolgárságát fenntartani és a távollét következményeit elhárítani.

H. K. Páty. Az 1907. évi XLV. t.-cz. 42. §-ának a) pontja alapján a gazdasági eselédet, akinék betegeskedése folytán nincs elég ereje a munkára, amelyre fel van fogadva, egy hónapi felmondással bármikor jogosan elbocsáthatja. A 44. §-szerint felmondási szándékáról öt az oknak közlésével értesíteni tartozik és pedig a legutóbbi esettel számított 8 nap alatt s ha a eseléd a felbontást jogosnak nem tartja, a hatóság-nál az értesítés vételétől számított 8 nap alatt panaszt kell előterjesztenie.

F. A. Fonyód. A gazdasági év vége gyanánt a fennálló bírói joggyakorlat némi ingadozással hol szeptember, hol október 30-át tekintti és ez az időpont olyan esetekben, midőn valamely félnek a szerződéstől függetlenül joga nyílik a haszonbérlet megszüntetését követelni, a szerződési időponttól csakugyan független. Ilyen esetben tehát az új tulajdonos a folyó gazdasági év végére felmondhat a bérlőnek, tekintet nélkül arra, hogy a haszonbérlet utókor vagy tavasszal jár le. Megköveteli azonban ugyancsak a bírói gyakorlat, hogy a felmondás legalább hat hónappal a gazdasági év vége előtt történjék.

G. V. S. Tessék június hó végén a székesfehérvári és a nagykovácsi m. kir. állami menteláparanosnoksághoz levélileg kérdést intézni, lesz-e az ideai selejtezés alkalmával eladó angol telivérmenjék; hol és mely napon fog az árverés megtartatni. Az illetők azután közölni fogják a helyeket és terminusokat, amelyeken ilyen kisorolt, de még tenyésztésre alkalmas angol telivérmeneket elég jutányos áron venni lehet.

L. Sopron. A nyereghely baloldalán levő V. békát a következő két ménese használja: Schaubert Lippe herceg verőzei ménese (Verőzeo, Szlavónia és Strasser Zsigmond vámi ménese (Simontornya, Tóts megye). Tessék ezekhez kérdést intézni a ló részűlyly leírásának közlésével.

V. J. Vajdapuszta. Kérdésére csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy kérjen felvilágosítást és ajánlatot a gazdaszűtek országos nyugdíjgyesűleténél, vagy helyi biztosító intézetnél. Ez olyan dolog, amire nem alkudni is lehet, igyekezzék tehát ezen az uton támaszkodni a legolcsóbb ajánlat felől.

K. S. Karácsony. 1. A gazdasági iparosokat a földmívelésügyi miniszterium joggyakorlata szerint gazdasági eselédeknek tekintik és így azok alá vannak vetve az 1907. évi XLV. t.-cz. rendelkezéseinek. Ez a felfogás a mi nézeteinkkel semmiképpen sem egyezik meg és minden alkalommal küzdeni is fogunk ellene, azonban egyelőre ez a törvény magyarázata az irányadó a hatóságok oíjárásánál. 2. A kukoricaföldje megvan, sőt valamivel több is. 3. Nem tudjuk, mit ért az iparadó alatt, mert ilyen adó nincs. Az iparos, aki rendszer bérért csak a gazdaság részére dolgozik, ezért szerint elsősorúly kereseti adó alá esik, ha pedig az új adótörvények életbelépnek, jövedelmi adót fog fizetni. Ha pedig az iparos mások részére is dolgozik, akkor nem tekinthető eseléd gyanánt és III. osztályú kereseti adó alá esik, az új törvények életbelépte után pedig általános kereseti adót fog fizetni. 4. Hogy párbért tartozik-e fizetni és mennyit, az az önnöknek érvényben levő egyház látogatási jegyzőkönyvek rendelkezéseitől függ és ezeket a rendelkezéseket mi nem ismerjük.

R. B. Temesvár. Ha a 4 hl. szeszgyári répasnoslékon vagy 2 hl. tengerimoslékon 100 db tehén osztokodik, oly kevés jut egyre, hogy az nem gyakorolható a tejelválasztásra szembetűnő hatást, mert 4 l. répasnoslékon vagy 2 l. tengerimoslékon megközelítőleg annyi a táplálóanyag, mint 0.25 kg. korpában (mintegy 0.11 kg. keményítőtértek, mely 0.5 vagy legfeljebb 0.6 l. tejszaporulatot eredményezhet). Attól tehát nem tarthat, hogy a moslék a tej zeirtartalmát érezhetően apasztani s a tej izét rontani fogja, mert ez csak akkor következhetsen be, ha tíz-tizenöt-ször annyi moslékot etetne, mint most.

F. J. Nagysalló. Az utolsó évek tapasztalatai szerint a lépfeneellenes vérsavonak határozottan van gyógyító hatása a már beteg állatokra. Ezt a hatását természetesen csak úgy képes kifejteni, ha a betegség még nem nagyon előrehaladott, minthogy azonban legtöbbször több napra huzódik, megvan az idő a beavatkozásra. Különösen lehetséges ez akkor, ha valamely állományban a lépfene már fellépett és a többi állatok hőmérsékletének megfigyelésével a betegséget már kezdeti szakában sikerül észrevenni. A szűrum mennyisége, melyet alkalmazni kell, a betegség súlyossága szerint változik. Lovaknak 40-60 cem.-t, esetleg többet is ajánlatos befeckszkendezni, még pedig lehetőleg egyenesen a vérbe, súlyos esetekben pedig a befeckszkendezést meg is kell ismételni.

Gy. R. S. Szász-Fenes. Muraközri kanozákat kis esikóval legjobb a Muraközben vásárolni kistenyészőkötől, akik ezzel üzletszerűleg foglalkoznak, mert az uradalmak rendszerint csak a maguk szükségletét tenyészítik és legfeljebb ménesikókat adnak el. Ha kivételosen mégis áruba boesátsanak tenyészkanozákat szopós esikókkal, akkor ilyen eseteket lapunkban szoktak hirdetni. Kistenyészők ezimeit nem tudhatjuk, kereskedőke: (közvetítőket) elvből nem ajánlhatunk és e tekintetben is kénytelenek vagyunk lapunk megfelelő hirdetéseire utalni. Talán ezélhoz vezetne, ha a Zala-, Vas- és Somogy megyei Gazdasági Egyesűletek titkári hivatalához intézne kérdést. (Nagykanizsa, Szombathely, illetőleg Kaposvár.) Az árak esikóval együtt 1200 K. körül ingadoznak.

K. A gépész, különösen a vizsgázott gépész nem eseléd és a szolgálatból három havi felmondással távozhatik. Ez a fennálló bírói joggyakorlat. A káptalan a felfogadással semmi törvénybeűtközést nem követett. A gépész szolgálatból való kilépésének tehát törvényes akadályja nincs és a szolgálatadó azt nem gátolhatja s kívánságára neki az iratait kiszolgáltatni tartozik. Arra mincs törvény, hogy a távozó gépész maga helyett más helyettesít állítani tartozzék.

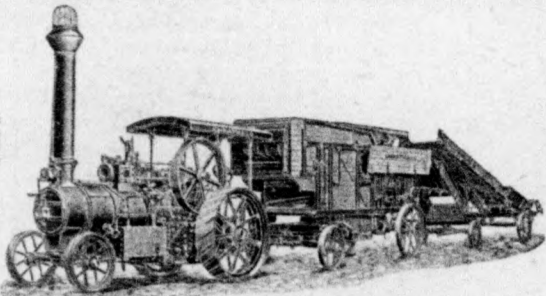
S. A. Amint arról már ismételt hirt adtunk, a vizsgázott gépész minden körűlymények között a kerűleti munkásbiztosító pénztárnál biztosítandó. Így intézkedik legujabban az 1912. évi VIII. t.-cz. 5. §-a. A mások részére is dolgozó gőzmalomban alkalmazott fűtő és molnár, mint ipari alkalmazottak az 1907. évi XIX. t.-cz. 1. §-ának 12. pontja, valamint a 3. § 3. és 26. pontja alapján ugy betegsűg, mint baleset esetére ugyanezen pénztárnál biztosítandók. A pénztár eljárása tehát jogos, a visszamenő kivetés ellen azonban éljen jogorvoslattal.

Large advertisement for 'SZABADALMAK' (free papers) with text: 'kieszközlése vagy értékesítése céljából ugy Magyarországon, mint bármely külföldi államban kérje a „SZABADALMI UJSÁG” ingyen mutatványszámát. Legrégibb iparjogi szaklap. Előfizetési ára egész évre 16 korona. Budapesti, VII., Erzsébet-körut 26. szám. Értékes ipari és gazdasági szanadalmak kiaknázására érdeklődőket keresünk.'

Cséplőgépek, Lokomobilok
szalmakazalozók, szalma-
presek, polyvafuvók stb. a mezőgazdaság és ipar számára.

Uti-
mozdonyok

6, 8 és
10 HP.

Forrógőz-
lokomobilok

járkerekoken
30 HP-ig,
ekvó kivitel-
ben 200 HP-ig

Elsőrangú referenciák. Tessék közelebbi leírást és ajánlatot kérni.

UMRATH ÉS TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Ekék. Kultivátorok. Trilók. Vetőgépek. Aratógépek. Rosták. Szoszavágók stb.

**RÖESSEMANN-ÉS-KÜHNEMANN-
GÉPGYÁRA BUDAPEST.**

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

300 drb jármos ökört,
300 „ 1/2 éves borjut,
10,000 „ süldőt,
4,000 „ juhot

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Deák-Ferencz-utca II. Telefon 619.

Eladó tehének!

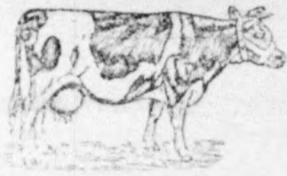
Sternthal Arthur Mácsa-pusztai (Bihar megye) bérgazdaságában a gazdaság felosztása miatt 76 darab részben fejős, részben ellős vöröstarকা tehen lesz május hó 8-án reggel 9 órakor önkéntes árverésen eladva. Vevők részére Váradi Less állomáson kocsi állanak rendelkezésre. 5755

Hirdetmény.

Eladunk elsőosztályú sima és gyökeres Ripária Portalis és Rupestris Monticola alanyvesszőt, ugyszintén ily alanyokon készült elsőosztályú gyökeres fásoltványt az összes bor és csemegeszőlő fajokban. Továbbá sima és gyökeres hazai szőlővesszőt tizenhétféle fajban.

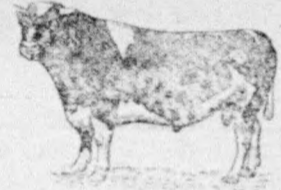
Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badaacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca
Balatonvidék. 1437 Interurbán telefon 83. sz.

Figyelmeztetés!

Eredeti, fajtisza, vörös-

**és fekete-tarka kelet-frieslandi marhák
csütörtökön, f. hó 9-én érkeznek és megtekinthetők:**

Szécsény-kovácsi-i gazdaságomban:

(posta: Hugyag, állomás: Órhalom)

- 30 darab tehen,
- 30 darab 1/2 éves üsző,
- 50 darab 3/4 éves üsző,
- 50 darab 1 éves üsző,
- 50 darab befolyatott üsző,
- 20 darab biKa.

Párkányi gazdaságomban:

(állomás: Párkány-Nána)

- 220 darab tehen,
- 20 darab 1/2 éves üsző,
- 20 darab 3/4 éves üsző,
- 30 darab előhasu üsző,
- 10 darab biKa.

Kedvező bevásárlásom folytán előnyös ár és feltételek melleit bocsáthatom azokat az igen tisztelt gazdaközönség rendelkezésére.

Szives érdeklődés esetén bővebb felvilágosítással szivesen szolgállok!

Goldmann József

Budapest, VII. ker., István-ut 23. sz.

Telefon 55-65 és 54-99.

Telefon 55-65 és 54-99.

Későbbi mindenKori szállítványaimról újabb hirdetés utján értesitem a tisztelt gazdaközönséget.

Az igen tisztelt gazdaközönség

M. SZ. O.

Bellán Mátvás kender- és kötél-árú ipartelep Dunacséb (Bácska).

1000 darab Bellán-féle kévekötel 1. szám 150 cm. hosszú

csak jól felfogott érdekét védi, ha az olyan kéveköteleket, melyek lógószéduláján a Bellán név és a kötél hossza feltüntetve nincs, nem vásárolja, mivel azok legtöbb esetben silány utánzatok, köztük között szakadnak s az első aratásnál hasznavehetetlené válnak. Elismert tény, hogy az általam forgalomba hozott kévekötelekkel a munka gyors és biztos s legalább 7 aratáson át használhatók. — **Bizalommal** vásárolhat továbbá **hámistráng, kötőfék, rudaló stb. gazdasági kötélárúkat**, hosszuszálú bácskai kenderből, **tiszta kender, len- és juta gabonás szákokat**. **Ponyvákat** vízmentes és természetes állapotban minden észlra. **Szőlő-kötőzfonalat, komló, dohány, zsák-kötőző, cserkötő és szalmapréshez alkalmas zsinegeket**. **Kendert géptömítéshez, tiszta kőcotot géptisztításhoz, törekhordóhálót, halászahálót, lóhálót, hintaágyat, tornakészleteket, teniszközép- és kerítőhálókat stb.**

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Saját kendertermelés, aratás, gerebenezés és feldolgozás. Sürgönyözim: Bellán, Dunacséb. . . . Levélzár

Bellán Mátvás kötélgyár Dunacséb (Bácska)

Kévekötel megrendelések későbbi szállításra már most elfogadtatnak.

Megyei és interurbán telefon: 3. 5774

Hagymamag

Makói óriás fajtszta a m. kir. Állami vetőmagvizsgáló intézet által megvizsgálva és plombálva, minden 50, 25 és 5 kilós eredeti zsákban a vetőmagvizsgáló intézet bárcája van a majdnem abszolút tisztaságot és kb. 93% csíráképességet igazolva. Így tehát a vevő a legbiztosabb magot kapja ennek dacára igen jutányos **Dughagymát** épüny vetési észlra kiválóga-tott foghagymát hófehér árut a legolcsóbban szállítok. Árak kérdezősködésre. — **Próbára:** frankó, postán utánvétellel 5 kg. hagymamag kor. 24.—, 5 kg. dughagyma kor. 5.—, 5 kg. foghagyma kor. 3.50. 5623

Mandl Zsigmond, Makó

BRONS-MOTOR

A bronzszeli kiállításon GRAND PRIX

Németországban 10.000 Nár-tárú első díj

A Diesel-motor legtokéletesebb ujtás

A leggyezyerűbb szerkezet motor.

A leggyezyerűbb és legtokéletesebb magas nyomású nyersolajmotor. 4 loertől kezdve minden nagyságban.

Minden pillanatban üzemre kész. Nincsen gyujtó készüléke. Nincsen légszivattyuja.

A legolcsóbb üzemű motor.

LAURIN és KLEMENT R-T. BRONS-motorgyár-nak vezérképviselete CSILLAG SÁNDOR Budapest, V., Országház tér 4. sz. (szemben az Andrássy-szoborral.) TELEFON 178-39

Kochillin

A Tőrei Tóth József kecskeméti földbirto- tokos által feltalált szőlőmoly- és gyümölcsfergirtóanyag

a szőlőmolyt feltetlenül elpusztítja. Az anyag szilárd állapotban kerül forgalomba s egy kg. anyag 25 liter vízben feloldva a közönségesen használt permetezzel a szőlő virágzása idején egyszer permetezendő. **Hatása elmaradhatatlan.** Ára kg.-ként 4 korona, s egy kg. 400 □-ól szőlőbe elegendő. Megrendelhető az ár előleges beküldése vagy utánvétellel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtóanyaggyár** közp. irodájában, Budapest, VI., Eötvös-u. 14.

Részletes használati utasítás minden csomagban!

Szálás takarmánynövények termesztése.

Szilassy Zoltán és Grabner Emil e házag-pótó és egyedül álló mű- vének beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona. „Pátria” r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gazdasági nyomtatványok

legelőnyösebben beszerezhetők a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Buda- pest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.) Árjegyzéket kívánságra készséggel küldünk.

Eladó birtokok.

Pest megyében: Budapest főszomszédságában 8.0 hold és 2000 hold prima talaj, 500 hold gyengébb talaj szeszygyárral Budapest közvetlen közelében, 1000 hold rendkívül olcsó birtok, 15 hold szőlőbirtok csekély befektetéssel és 1500 más igen olcsó birtok 200-2000 holdig gyenge homoktalajjal.

Arad megyében: 30.000 kat. hold erdőbirtok, melyből néhány ezer szántó teljesen felszerelve.

Abauj-Torna megyében: 1000 hold, szeszygyárral.

Baranya megyében: 1000 hold prima talaj, fővonalon.

Bors megyében: 500 hold és 15000 hold prima szántó kedves öntözési feltételekkel.

Békés megyében: 500 hold prima talaj.

Bereg megyében: 2000 hold, csakis parcellázásra vagy telepítésre rendkívül alkalmas, kitérő birtoktalaj.

Bihar megyében: 800 hold, nagyobbbrészt mezőgazda- ság, értékes faállományú erdő és kastélytalaj, 40 hold Nagyvárad közelében, igen olcsó árban.

Borsod megyében: 2500 hold telepítésre vagy parcellá- zásra alkalmas, 200 hold prima talaj rendkívül olcsó árban.

Csanád megyében: 400 hold előrendű szántó.

Csongrád megyében: 1200 hold szántó, szép szőlő, kastély és gómalommal.

Esztergom megyében: Budapest elővárosi fővonalon 300 hold prima talaj.

Fehér m.-ben: 1000 hold jó talaj.

Gömör m.: 1200 h., felerész erdő, felerész prima szántó és rét- győ- megyében: 1000 hold prima talaj.

Hajdu megyében: 1000 hold prima talaj, hitelképes vevő- nek csekély befektetéssel.

Hont megyében: 500 hold, 300 hold és 600 hold.

Kraasdörény megyében: 2700 kat. hold erdőbirtok, korcs szántóval, igen olcsó.

Négyrád m.-ben: 900 h. és 300 h. prima mezőgazdasági birtok.

Nyitra megyében: 120 h. és 500 h. prima talaj fővonalon.

Pozsony megyében: Pozsony közelében 300 hold és 100 hold, utóbbi csekély befektetésre.

Sáros megyében: 400 h. tiszta szántó, 1000 h. vasutállomás mellett, állattenyésztésre kiválóan alkalmas.

Somogy m.-ben: Balaton mellett 500 h., 600 h. és 2500 h., utóbbi felszerelt erdőbirtok, szeszygyárral, vasutállomás mellett.

Sopron megyében: 200 hold tiszta szántó.

Szabolcs megyében: 800 hold és 1500 hold, utóbbi szeszygyárral vagy anélkül.

Szatmár megyében: 400 h., 800 h., 1300 h., 1500 h. la birtok.

Temes megyében: 1000 h., feltörmelendő és baromfityeszt- tésre igen alkalmas, fogyasztótelep mellett.

Tolna megyében: 1000 hold sík fekvésű prima birtok.

Trencsén megyében: 900 hold nagyobbbrészt erdő- birtok, kis szeszygyárral.

Ugoasa megyében: 3000 hold prima birtok.

Vasm.-ben: 200 h. és 300 h., utóbbi szeszygyárral, igen elo. ó.

Veszprém megyében: 500 hold olcsó birtok.

Zala megyében: 2000 hold szeszygyárral és 700 hold.

Zemplén megyében: nagy erdőbirtok, vadászatra kivá- lóan alkalmas, vasutállomás mellett, megfelelő kastélytalaj.

Csak közvetlen vevőknek díjtalan fevilágosítással szolgál

Hazai Egyeztető és Financzírozóbank r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 95.

MEGHÍVÓ.

A „PÁTRIA” irod. vállalat és nyomdai részvény-társaság 1912. évi május hó 19-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor, Budapesten, saját irodai helyiségeiben (IX., Üllői-u. 25. szám, földszint)

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1911. évi április hó 1-től 1912. évi márczius hó 31-éig terjedő üzletéről szóló vagyonmérleg bemutatása és a felmentvény megadása.
3. A nyereség felosztása.
4. A felügyelő-bizottság 1912/13. üzletévi tiszteletdíjának megállapítása.
5. Határozat az igazgatóságnak javaslata felett az Üllői-uti 23. számú ingatlan felépítésére.
6. Egy igazgatósági tag választása.

A részvényesek azzal hivatnak meg a közgyűlésre, hogy részvényeiket az ülés megnyitása előtt legkésőbb egy órával a pénztárnál letenni sziveskedjenek. A mérleg a társaság üzlethelyiségében a közgyűlést megelőző nyolcz napon át az alapszabályok értelmében megtekinthető.

BUDAPEST, 1912 május hó 3.

Mérleg az 1911 április hó 1-től 1912. évi márczius hó 31-éig terjedő üzletév végével.

Vagyok: Pénzkészlet 29.958 K 27 f. Értékpapirkészlet és letét 45.273 K 25 f. Folyószámlán 172.186 K 24 f. Készletek 117.623 K 27 f. Felszerelések 450.200 K 26 f. Anyagok 38.787 K 85 f. Adóok 320.006 K 92 f. Átmeneti tétel 18.300 K. Ingatlan 219.452 K 75 f. Összesen 1.411.788 K 81 f.

Teher: Részvénytőke 375.000 K Tartalékalapok 485.384 K 87 f. Hitelezők 304.445 K 97 f. Átmeneti tételek 79.655 K 46 f. Ingatlan 103.581 K 99 f. Nyereség-át hozat 1910/11. évről 4450 K 30 f. Nyereség 1911/12. üzlet- évben 59.290 K 22 f. **Nyereség** összesen 63.740 K 52 f. Összesen 1.411.788 K 81 f.

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Nyomda kiadása 815.782 K 61 f. Lelirások 28.006 K 33 f. Ingatlan költségek 14.010 K 07 f. **Nyereség** 59.290 K 22 f. Összesen 917.089 K 23 f.

Nyereség: Nyomdai munkák 885.055 K 81 f. Vegyesek 13.192 K 86 f. Ingatlan jövedelem 18.840 K 56 f. Összesen 917.089 K 23 f.

BUDAPEST, 1912 május 3.

Neuhold József sk., özégvezető-főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Edvi Ilés Aladár sk., Elok Emil sk., ügyvezető igazgató
dr. Springer Ferenc sk., Zsigmondy Béla sk.

Jelen mérleg-számlát és veszteség-nyereség-számlát a társaság könyveivel összehasonlítván, mindenben egyezőnek és helyesen összeállítottnak találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Mezey Béla sk., elnök.
gr. Hugonnay Kálmán sk.,
Szelezky Iván sk.

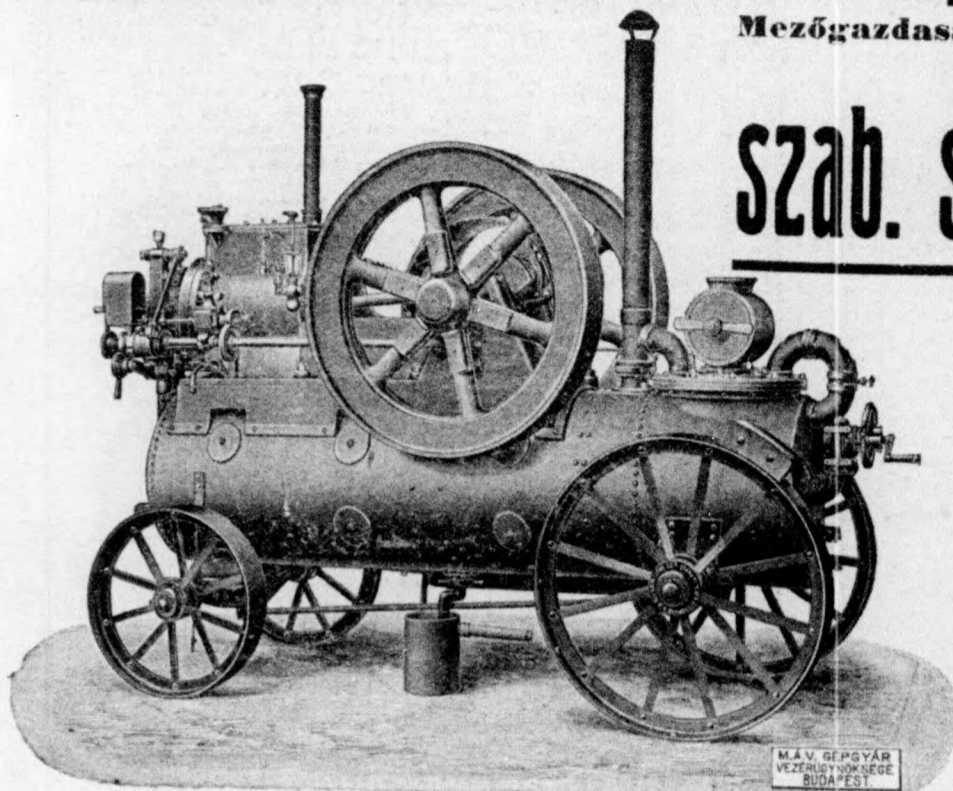
Perocz Ferenc sk., elnök.
Maurer Vilmos sk.,

Jelen mérleg-számlát és veszteség-nyereség-számlát a társaság könyveivel összehasonlítván, mindenben egyezőnek és helyesen összeállítottnak találtuk.

dr. Drucker Jenő sk.,

UJDONSÁG:**A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának gyártmánya**

Mezőgazdasági és ipari célokra alkalmas

MH-jelű**szab. szivógázlokomobil**M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGNÖKSÉGE
BUDAPEST

Árajánlattal és felvilágosítással szívesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest.**ELŐNYÖK**Rendkívül kevés tüzelőanyagfogyasztás.
Óránként és lóerőnként 480-500 gramm faszenet
(kb. 30 fillér értékben) fogyaszt. ○○○○○○**Sokoldalú használhatóság.**
Cséplőgépek és más gazdasági gépek, malmok
és ipari telepek meghajtására egyaránt alkalmas.**Könnyű kezelés.****Robbanás és tűzveszély kizárva.****Rendkívül egyszerű szerkezet.****Csekély helyszükséglet.****Bakokra helyezve stabilmotor-
ként használható.**Az eddigi szivógáztelepeknél alkal-
mazott csővezeték teljesen elmarad.**Szőlőoltvány****mélyen leszállított áron!**Tulnag készlet folytán körülbelül 150.000 drb
Rip. Port. alanyu I. oszt. gyökeres fásoltványa legkitű-
nőbb bor és csemegeeszőlőfajokban mélyen leszállított
áron kerül telepünkről azonnali szállítással eladásra.**A borfajok ezre „ „ 135 korona.****A csemegefajok ezre 140 korona.**Ugyancsak eladunk körülbelül 50.000 drb első osztályu
sima Ripária Portális vesszőt ezrenként 10 kor. áron.**Ültetni lehet május végéig.**Megrendelések a vételár 1/4 részének előleges
beküldése mellett, közvetlen hozzánk intézendők.**Badacsony-Szentgyörgyhegyi****szőlőoltványtelep**

Tapolcza (Balatonvidék). Interurbán telefon 83. sz.

Tessék a pontos címre figyelni!

5648

4108/k. i. 1912. szám.

Hirdetmény.**Nagykörös r. t. város tulajdonát
képező s Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monori
járása területén levő, mintegy****10.000 kat. hold****területü Pusztá-Pótharaszt elnevezésű
szántó, kaszáló és legelő földbirtok
1913 október hó 1. napjától számítandó
6 évre 80 kisebb, nagyobb szakaszban
f. 1912. évi június hó 5-ik és következő napjain
Pótharaszt-pusztán a pusztafelügyelői lakban meg-
tartandó árverésen haszonbérbe fog adatni.**Az árverési föltételek megtudhatók Nagykörös
város gazdatanácsnoki, főjegyzői és főügyészi hivata-
lain a déltti hivatalos órákban.

Nagykörös, 1912. évi április hó 26-án.

Póka
polgármester.

5749

Méltóságos gróf Károlyi Lajos ur erdői uradalmának felügyelőségétől.

Földhaszonbérleti hirdetmény.

A Méltóságos gróf Károlyi Lajos ur Szatmár vármegyében fekvő erdő-vállaji hitbizományi uradalomhoz tartozó alább részletezett mező-gazdasági birtokok u. m.:

1. Szinfalva község határában tisztalaks, magtár és egyéb gazdasági épületekkel felszerelt, mintegy 1000 kat. hold szántó és 315 kat. hold rét-legelő, összesen 1315 kat. hold kiterjedésű egytagban fekvő szinfalvai gazdasága, hason nevezetű vasútállomással a gazdaság közepén.

2. Alsó-Homoród község határában gazdasági épületekkel felszerelve mintegy 81 kat. hold szántó és 100 kat. hold rétlegelő, összesen 181 kat. hold kiterjedésű, két darabban fekvő alajosteleki majorja és egréstói rétje, az alsóhomoródi vasútállomástól két és fél kilométer távolságban.

3. Réztelek község határában gazdasági épületekkel ugyancsak kellően felszerelve mintegy 362. kat. hold szántó és 190 kat. hold rétlegelő, összesen 552. kat. hold kiterjedésű, 65 kat. hold az uradalmi erdő által elválasztott legelőn kívül egy tagban fekvő rézteleki gazdasága, az alsó-homoródi vasútállomástól hat kilométer távolságban.

Folyó év szeptember hó 1-től hat, esetleg tizenkét egymásután következő évekre haszonbérbe adatni szándékoltatván, felhivatnak az azt kibérelni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat akár az egészre együttesen, akár pedig csak a fenti tételek szerint kitüntetett községek határában fekvő majorok — gazdaságokra külön — külön az alábbi feltételeknek figyelembe tartásával legkésőbb folyó évi május hó 25-ig annyival inkább nyújtsák be, mivel a későbbben beérkező, vagy az alábbi feltételeket mellőző ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

Az ajánlatok zárt borítékban Károlyi Lajos gróf ur Óméltóságához címzettben az az uradalom felügyelőségéhez Erdőd (Szatmár m.) nyújtandók be, kifejezetten elismerve abban a bérleti feltételeknek ösmorotét, elfogadását, egy nemkülönböztetve kötelezőleg kijelentvén, hogy a tett ajánlatnak 10%-át mint bántéppénzt minden kamat igénye nélkül akár középpénzben, akár elfogadható óvadékképes értékpapírban a hitbizományi uradalom felhívására annak pénztárába nyolcz napon belül kész leend letétbe helyezni és ezen összeget mint biztosítékot a bérleti szerződés megkötésekor az évi bérösszegnek felére kiegészíteni, reá vezetve annak külső borítékára, hogy az ajánlat a bérbeadandó birtokoknak mely részletére és kiálalt adatott be.

A birtokok megtekintetési engedélye a közszemlére kitétt szerződési feltételeknek betekintése — esetleges lejegyezhetőségével, az uradalom felügyelőségénél Erdődön és a gazdasági intézőségénél Szinfaluban nyerhetők, annak megtörténte — tényleg pedig a közszemlére mindkét helyen kitétt szerződési feltételek példányán az ajánlatot tenni szándékolók által aláírásukkal lesz igazolandó.

Erdőd, 1912 április hó 26.

5770

Uradalmi felügyelőség.

A könyvpiac szenzációja!

OLCSÓ JÓKAI

Egy-egy szám ára 40 fillér.

A nagy költő legszebb alkotásait bámulatosan olcsó árért, de tetszetős kiállításban teszi hozzáférhetővé ez az új kiadás, mely a magyar irodalom legértékesebb drágaköveit juttatja el az olvasóközönség legszélesebb rétegeibe.

Eddig megjelent:

1. Az egyhuszasos leány	K —40
2. A dagói torony	K —80
3-4. A sárga rózsza	K —40
5. Az ezekertedék éjszaka	K 1.20
6-8. Páter Péter	K —40
9. Ne hagyj magad	K —40
10. A fekete sereg	K —80
11-12. A cigánybaró	K —40
13. Párba Istennel. — Az utolsó kacaj	K —40
14. Vén emberek nyara. — A feredzse	K —80
15-16. Az apja fia	K 1.60
17-20. Bálványos vár	K —40
21. Mégsem lesz belőle tekintetes asszony	K —40
22. A osigák regénye	K —40
23. A fránya hadnagy	K —80
24-25. Rendkívüli nők	K —40
26-30. Egy játékos, aki nyer	K 2.00
31-43. Lócsel fehér asszony	K 5.20
44-46. Az északi pólusig	K 1.20
47. A jedikulai rab	K —40
48. Az utolsó mór királyok	K —40
49. Kassári Dániel	K —40
50. Száz leány egy rakáson	K —40

Havonta 10 szám jelenik meg.

Megrendelhetők a „Patria“ r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Eladó birtokok:

100. Arad megye. 1650 m. h., v. á. 8 km. Sík, kötött vályog, két tagban, mind szántó állatkezelés. Szép uralak parkban, jó gazd. épület. Azonnal átvehető.
122. Baranya megye. 570 m. h., v. á. 18 km., most épülő vasúttól 1 1/2 km. Sík, húsz hektár, humusz. 490 h. szántó, 13 h. rét, 53 h. legelő. Jó lakás, elegendő gazdasági épület, előnyös megterheléssel átal átvehető azonnal leköthető.
155. Bars megye. 230 m. h., v. á. helyben. Sík és dombos, kötött talaj, 76 h. szántó, 11 h. rét, 88 h. legelő, 100 h. erdő. uralak, gazd. épület. Azonnal átvehető.
40. Bekés megye. 520 m. h., v. á. 3/4 óra, 40 h. akácerdő, 40 h. luczserna, 10 h. szőlő, többi l. r. szántó. uralak, díszet lakás, jó gazd. épület. Azonnal átvehető.
190. Borsod megye. 1150 m. h., v. á. 6 km. Dombos, agyagos. 500 h. szántó, 67 h. rét, 40 h. l. r. szántó, többi legelő. Szép lakház, jó gazd. épület. 500 hl. kontingens engedélyezve. Azonnal leköthető.
42. Fejér megye. 1700 m. h., v. á. 6 km. Sík, vegyes homok, csupa l. r. szántó. Jó lakás, gazd. épület. Bérlet feloldható és birtok azonnal átvehető.
67. Fejér megye. 1600 m. h., v. á. helyben. l. r. Sík, fekete agyag. 170 h. rét, humuszos talaj, többi szántó. Új uralak, külön tisztalaks, jó gazd. épületek. Saját kezelésre. Azonnal átvehető.
110. Fejér megye. 275 m. h., v. á. 20 p. Sík és hullámos, 4 h. termő szőlő és 5 h. kaszáló területtel l. r. fekete szántóföld. Lakás és gazd. épületek. Kedvező terhek. Azonnal átvehető.
145. Fejér megye. 300 m. h., v. á. helyben, Budapesttől 80 km. Sík, vegyes homok, jó lakás és gazd. épület. Azonnal átvehető.
152. Fejér megye. 1630 m. h., v. á. helyben. Sík és hullámos, kötött talaj. 1212 h. szántó, 127 h. rét, 167 h. legelő, 79 h. erdő. Szép kastély parkban, jó gazd. épületek. 65 k. h. dohányengedély. Azonnal átvehető.
160. Fejér megye. 500 m. h., v. á. 3/4 óra. Sík és hullámos, kötött talaj. 60 h. legelő, 600 h. szántó. Új modern kastély, gazd. épületek bőven. Azonnal átvehető.
133. Hont megye. 127 m. h., v. á. 16 km. Sík és hullámos, kötött talaj. 100 h. szántó, többi l. r. kaszáló, erdő és kert. uralak, gazd. épület elegendő. Azonnal átvehető.
190. Komárom megye. 570 m. h., v. á. 2 km. Sík, kötött fekete föld. 80 h. termőszőlő, 140 h. gyümölcsös, 5 h. sparg, 5 h. kumló, 70 h. kaszáló rét, többi l. r. szántó. 12 szobás kastély 16 holdas parkban. Gazd. épület bőven. Azonnal átvehető.
104. Komárom megye. 300 m. h., v. á. helyben. Sík, csukorépföld. uralak. Elegendő gazd. épület. Azonnal átvehető.
128. Nógrád megye. 4275 m. h., v. á. 4 1/2 km. Sík és dombos, kötött agyag. 1800 h. szántó, 1400 h. szántó, 8 h. termőszőlő, 200 h. rét, 158 h. legelő, 1700 h. erdő. ebből lemarolva 230 h. uralak, gazd. épület bőven, saját kezelésben. Azonnal átvehető.
115. Nógrád megye. 2872 m. h., v. á. 8 km., dombos, kötött agyag, egy tagban, négy majorral. 1400 h. szántó, 8 h. termőszőlő, 200 h. rét, 158 h. legelő, 1700 h. erdő. ebből lemarolva 230 h. uralak, gazd. épület bőven, saját kezelésben. Azonnal átvehető.
143. Pest megye. 550 m. h., v. á. 3 km., Budapesttől 30 km. Sík és partos, agyag. 457 h. szántó, 8 h. kert, 13 h. termőszőlő, 50 h. legelő, 12 h. l. r. szántó. Kastély parkban, külön lakás és gazd. épület bőven. Két évvel ezelőtt épült szeszgyár 420 hl. kontingenssel. Kívánatra szomszédos 600 holdas erdővel kiegészíthető, utóbbiban nagyszőrű kastély. Azonnal átvehető.
178. Pest megye. 322 m. h., v. á. 15 p. Sík és hullámos, 80 h. szőlő, többi szántó. Szép fenyves-erdő. Kastély, gazdasági épületek. Azonnal átvehető.
90. Somogy megye. 5400 m. h., v. á. 1 1/4 km. Sík, részben hullámos, kötött homok. 1600 h. szántó, 14 h. kert, 513 h. rét, 22 h. szőlő, 1350 h. legelő, 1700 h. nagyszőrű l. r. szántó. uralak és gazd. épületek. Saját kezelésben, azonnal átvehető.
111. Somogy megye. 250 m. h., v. á. helyben. Sík fekete föld. 223 h. szántó, 40 h. rét, 10 h. erdő. uralak, gazd. épület bőven. Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal átvehető.
88. Szabolcs megye. 400 m. h., v. á. 5 km. Sík, részben hullámos kötött homok. Csupa szántó, lakás és gazd. épületek. 20 kat. hold dohányengedély. Háttérrel kezelve. Azonnal átvehető.
89. Szatmár megye. 365 m. h., v. á. helyben. Erdőbirtok, többnyire üllgy, gyertyán, bükk, nyír. 21 h. gyümölcsös, 2 h. rét, 1 h. legelő. Erdő-árlak. Saját kezelésben, kedvező terhekkel azonnal átvehető.
89. Veszprém megye. 470 m. h., v. á. 5 km. Sík, agyag. 318 h. szántó, 147 h. legelő. uralak, gazd. épületek. Kévs pénzzel azonnal átvehető.
76. Zala megye. 470 m. h., v. á. 3 km. Sík, buzatermő. 427 h. szántó 38 h. rét, többi gyümölcsös, park, belsőleg. Kastélyszertő 8 szobás uralak. Saját kezelésben azonnal átvehető.
83. Zala megye. 900 m. h., v. á. mellett. Sík, részben dombos agyag és barna homok, 630 h. szántó, 24 h. termőszőlő, 80 h. rét, 147 h. legelő. uralak, gazd. épület bőven. Kiegészíthető szomszédos 60 h. szántóval és 50 h. réttel. Azonnal átvehető.
87. Zala megye. 1000 m. h., v. á. 6 km. Sík és hullámos, kötött föld. 800 h. szántó, 70 h. rét, 49 h. termőszőlő, 20 h. park és gyümölcsös, többi legelő és belsőleg. Kastélyszertő uralak, gazd. épület. Azonnal átvehető.

Bérbeadó birtokok:

92. Bácsbodrog megye. 823 m. h., v. á. mellett. Sík, l. r. fekete föld. 668 h. szántó, 117 h. legelő és kaszáló. Bérőlakás, gazd. épület. Azonnal vagy Szeptember átvehető, 6-10 évre.
130. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye. 1500 m. h., v. á. helyben. Sík, kötött fekete homok. Kévs szikkal. 250 h. legelő, többi szántó. Kastély parkban. Gazd. épület bőven. Két majorban, egy tagban. Saját kezelésben. Azonnal átvehető 10-15 évre.
103. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye. 977 m. h., v. á. helyben. Sík, fekete szikmentes föld. 850 h. szántó, többi rét és legelő. Ót szobás lakás, jó gazd. épület. Saját kezelésben, azonnal átvehető hosszabb időre.
144. Komárom megye. 400 m. h., v. á. 2 km. Sík, kötött talaj. Bérőlakás, gazd. épület. Halál-ését folytán 13 évre előnyös bérlet, azonnal átváltható.
119. Nógrád megye. 4300 m. h., v. á. 4 km. Sík és dombos, kötött agyag. 1600 h. szántó, 800 h. vágható tölgyerdő. 1200 h. cseresznye erdő, 120 h. rét, 593 h. legelő. Bérőlakás, gazd. épület. Azonnal átvehető 10-15 évre.
105. Pest megye. 1960 m. h., v. á. 5 km. Sík, kötött fekete talaj. 700 h. szántó, 519 h. kaszáló, 740 h. legelő, 1 h. szőlő. uralak, bő gazd. épület. Két majorban. 7 évi előnyös bérleti szerződés. Azonnal átvehető.
129. Pest megye. 10367 m. h., v. á. mellett. Sík, kötött talaj, 5660 h. szántó, 4450 h. rét és legelő, többi adoménca. Bérőlakás, gazd. épület bőven. 14 évre, 1914 Jan. 1-re kiadó.
157. Pest megye. 550 m. h., v. á. 3 km. Sík és dombos, agyag. 427 h. szántó, 8 h. kert, 13 h. termőszőlő, 50 h. legelő, 12 h. l. r. szántó. Bérőlakás és gazd. épület bőven. Két évvel ezelőtt épült szeszgyár, 420 hl. kontingenssel. Azonnal 10-15 évre kiadó. Kívánatra ugyanazon határában 800 m. h. szántó bérletével kiegészíthető.
108. Zólyom megye. 934 m. h., v. á. mellett. Sík és dombos, kötött talaj. 467 h. legelő és erdő, 400 h. szántó, 67. h. rét. Bérőlakás, gazd. épület. Juhászatra igen alkalmas, hosszabb időre azonnal átvehető.
109. Zólyom megye. 1866 m. h., v. á. a birtokon. Sík és dombos, kötött talaj, 608 h. szántó, 133 h. rét, 1166 h. erdő és legelő. Bérőlakás és elég gazd. épület. Tehenészetre és juhnyésztésre igen alkalmas. Hosszabb időre azonnal leköthető.

Ezen eladásokra és bérletekre vonatkozó ügyek közvetlen lebonyolításával az **OMGE. ÜZEMI SZAKOSZTÁLYA** (Budapest, IX. ker., Közttelek-u'cza 8. szám). van megbizva, ahová az érdeklődő: megkeresése az üzemi osztályra czimezve intézendők.

Ha „Forhin“-nal permetez,

I-SZÖT
kevesebb
a gond,

II-SZÖT
kevesebb
a munka,

III-SZÖT
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a **bordói keverék**
sokszorta megjavított

kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!
Bármily harmatnál permetezhet vele. — Semmi
Éledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett

rézkénport és bordói port is.

Kétféle ingyen és bérmentve leírást a

„FORHIN“ gyártól, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

Mindennemű **ZSÁK**
új és használt

kévekötő, zsinegáru, ponyva legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (az Országház mellett).

Telefon 45-26.

Alapított 1878.

Zsák- és ponyvakölesözés.

5476

Tenyészkanok

15 hónapos Sulkowski-féle mangalicza faj átvészelt, darabonként 160 koronáért kaphatók **Szalay Imre tásniki bérgazdaságában**, u. p. Pankota. 5761

ELADÓ

gr. Tisza István ur öccsellencziája I. díjat nyert fekete mangaliczatenyészetéből

**20 darab 1¹/₄ éves kan és
30 darab 1¹/₄ éves koczasüldő.**

Érdeklődők kéretnek az uradalmi tisztséghez Gyantára,
u. p. Sarkadkeresztúr (Bihar megye), fordulni. 5734

Anyabirka eladás!

500 darab 2—3 éves Merino-Rambouillet fajta, kiváló szép

anyabirka eladó

és május 20-ig gyapjában megtekinthető Fürged-pusztán
(Tolna megye) **Lamm B. és Fiai**-nál vasútállomás
Fürged, posta helyben. 5777

Ajánlat, prospektus díjtalan.

ROSCHER-GÉPGYÁR GORLITZ.

Tégla- és cserépgyártó gépek. Szab. agyagörlők köves
agyagok feldolgozására. :: Kályhaiipari berendezések.

Vezérképviselő: 1510

ERDÉLYI HENRIK ES TARSA

mérnöki iroda

körkemenczék építésére és teljes téglagyárak berendezésére
Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 14. :: Telefon 48-91.

Azonnali szállítás raktárról.

Saját termésű, különféle fajtiszta nemesített, hozam és tápús

takarmányrépamag

amíg a készlet tart legjobban beszerezhető **KUFFLER**
B.-től, GYÖR. 5764

A cukorrépa kártékony rovarainak irtására legalkalmasabb a
Brand-féle szab. 6 soros autó-permetező és a Brand-féle szab. földi bolhafogó.

Brand-féle 6 soros répapermetező.

Vezérképviselő:

Kann és Heller

Budapest,

V., Váci-körut 62.

Brand-féle
földi bolhafogó.

5740

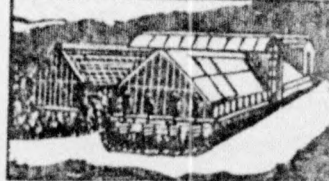
Télikertek, pálma- és növényházak

HÖNTSCH ÉS TÁRSA

DREZDA, Niedersedlitz

Budapest, VIII., Eszterházy-utca 20.

Legmagasabb érmek és kitüntetések.

Uj szabadalmazott berendezések
Mindenféle rendszerű fűtések első-
rangú kivitelben.

A kontinens legnagyobb szakgyára növényházak, fűtési berendezések kivitelére és kortárszeti eszközök gyártására 400 munkás. Illusztrált prospektus és katalógus díjmentesen.

Eladó birtok

Győr közelében 1000 hold, ebből 860 hold I-a szántó, a többi rét, szép modern uri lakással és kitűnő gazdasági épületekkel, esetleg terméssel és felszereléssel. Csak direkt és teljes ezimrel kérdezősködő vevőknek ad közelebbi felvilágosítást a tulajdonos. Kérdezősködések „Alkalmos vétel” jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők.

6775

Megvételre kerestetik

étkező és vetni való **burgonya** fehér, kék, rózsza, sárga és Wolthmann-féle, ugyszintén zöldségmüek, petrezselyemgyökér, sárgarépa bármily nagymennyiségű a legmagasabb napi ár szerint. Szíves ajánlatok kéretnek **Agricola magyarországi termények kiviteléhez Budapest, IX., Lónyay-utca 9. szám** címezni. Telefon 136-02.

6426

Bérlevelek az 1909 november 1-én életbelépett cseléd-törvények kivonatával, darabonként 5 fillérért
bérekönyvecskék (szegődségi könyv) darabonként 10 fillérért
elbocsájtó bizonyítvány darabonként 2 fillérért

kaphatók a „PÁTRIA” részv.-társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Magyar tenyészbikák!

Tisztavérű magyar-erdélyi szarvasmarhatenyészetemből
2½ éves tenyészbikákat
megvételre ajánlok. **BARCZAY GYULA, Tiszabura.**

5716

Az Ujnépi uradalom (u. p. Nagykanizsa) első díjakkal kitüntetett
telivér westfaliai, yorkshirei és göndörszőrű Linkoln

sertéstenyészetéből állandóan kaphatók ugy tisztavérű koczák és kanok, mint westfaliai × linkoln-keresztések is. Előjegyzések telivér göndörszőrű Linkoln kan és kocza-malaczkokra, amelyek július-augusztus hónapokban 12 hetes korban orbáncz ellen oltva kerülnek elszállításra, már most elfogadtatnak.

5640

Földbirtokra ajánlok

a jelen pénzügyi szükség és drágaság daczára is egy elsőrangú vidéki pénzintézetétől állandó vagy törlesztéses kölcsönt 6%-os alapon minden levonás nélkül, a tényleges összeg kétharmadrészig; első helyen leendő bekebelezésig. A visszafizetésnél storno vagy bírság nincs. Szerény jutalék utólagosan fizetendő. Szükséges okmányok: 1. Telekkönyvi szemle. 2. Kataszteri birtokivmácsolat. 3. Beesü és azonossági bizonyítvány, melyeket beküldeni kérek. Minden ügy 14 napon belül elintéződik. Legkisebb kölcsön 1000 kor. — bármely nagy összegig.

Levélben felvilágosítást szívesen megadok, esetleg ha több ügy lenne egy községben, személyesen is odautazom. Régebbi adósságokat olcsóbb kamatra konvertálok.

Kondor Adolf Nagykanizsán

Arany János-utca 2. szám. :: :: Telefon 122.

5753

BENZINMOTOROK és LOKOMOBILOK

mezőgazdasági és ipari célokra
WARHALOWSKI J. motorgyár
magyarországi fiókja

Budapest, VI., Váci-körút 37. szám.
Gyár: Wien, III., Paulusgasse 3.

Elsőrendű szolid kivitel. Legrégibb speciális motorgyár 3000 motorunk üzemben! Kedvező fizetési feltételek. Költségmentes ingyen. Magasnyomású nyersolajmotorok.

5244

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések**, minden **tenyész- és haszonállatok beszerzésére** és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt. 5719 Telefon 311. Interurbán.

Kéretik a címet össze nem tévesztetni a mostanában létesült „Erdélyi Kereskedelmi Aruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal”!

enesei Dorner Béla

Kaszáló- és legelőjavítás

czimü műve már megjelent!

Ára: füzve ... .. 9 kor. 80 fill.,
vászonkötésben ... .. 11 kor. 50 fill.

Megrendelhető a „Pátria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Kölcsönöket nyújtunk

hasznélvezettel terhelt ingatlanokra, kiskornaknak is, évjárdékokra, örökségekre, földbirtokokra, személyi és gavalérváltókra legelőnyösebb feltételek mellett előköltség nélkül.

BIRTOKELDASOK:

Sopron megyében: 280 m. hold felszereléssel 290.000 K, legprímabb.

Érsekújvár mellett: 500 m. h. bérbeadó 40 K és adók. legprímabb.

Pest megyében: 930 m. h. 360.000 K, 1300 m. h. 550.000 K. homokbirtok.

Hont megyében: 780 m. h. 350.000 K. 800 m. h. 290.000 K.

Nógrádban: 500 m. h. 280.000 K. 200 h. 100.000 K, 300 h. 140.000 K.

Vas megyében: 100 m. hold felszereléssel 48.000 kor., sík.

Hárs megyében: 370 m. hold 130.000 korona.

Jászágban: 500 m. h., ára 400.000 K. sík.

Csak közvetlen vevők ajánlatát kérjük. Birtokok vételére és eladására megbízásokat és előjegyzéseket elfogadunk.

Magyar Házépítő és Parcellázó Bank

5405 forgalmi osztálya

Budapest, V. kerület, Nándor-utca 20. sz.

Parcellázásra kiválóan alkalmas birtokot, valamint bérleteket keresünk.

Országosan törzskönyvezett tisztavérű

YORKSHIRE

tenyészetemben állandóan beszerezhető különféle koru kan és emse. A tenyészet többször volt díjazva, így legutóbbi országos tenyészállatvásáron I. díjjal. Dr. MESTERHÁZY ERNŐ gazdasága, NAGYGERESD. 5691

Most jelent meg:

Gáspár József
ny. földm.-iskolai igazgató
következő hét műve:

- A tyukok elhelyezése (tyuk-ólak), takarmányozása és nemesítése 1'50 K.
- A nyári vetésű takarmánynövények termesztése 1 K.
- A takarmánynövények szárítása és eltartása 1 K.
- A luczerna termesztése 1 K.
- A tengeri nemesítése 1 K.
- A paszuly (bab) termesztése 1 K.
- A buza nemesítése 1 K.

Megrendelhetők a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Elszakíthatatlan munkásruhák világhírűek.

Kazántisztító	Molnár	Permetező
Gépész	Tűzoltó ruhák	Vizmentes
Vinczellér	Orvos	Köpenyek
Lakatos	Festő	Kötények
Gazdász	Auto	Iroda kabátok

és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

Guttman J. és Társa

Budapest, VII/7., Rákóczi-ut 16. 5677b

Elsőrendű gyártmány! Kevés égőanyagfogyasztás!

Teljes jótállás!

Kedvező részletfizetés!!

Mérnök látogatás díjtalan!

Szállítunk: benzín-, nyersolajmotor és gőz-éséplőszerelvényeket, magánjáró motorokat, mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, mérlegeket, malom-, szeszgyár- és téglagyárberendezéseket, elvállaljuk ezek tervezését és felépítését legolcsóbb árak mellett.

Központi Gépforgalmi Vállalat
Kerschbaum és Társai

Budapest, VIII., József-körút 43. sz.
Raktár IX., Soroksári-ut 51. szám.

Kérje előnyárjegyzékünket. 546

!!! Most jelent meg!!!

AZ ORSZÁGOS GAZDASÁGI MUNKÁS- ÉS CSELÉDPÉNZTÁRRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYEK

(1900 : XVI., 1902 : XIV. ÉS 1912 : VIII. T.-CZ.) ÉS VÉGREHAJTÁSI RENDELETEK

Ára 3 kor.

Kapható a „Patria“ r.-t. gazd. könyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Székely kukoricza

vatómag, kiváló minőségű

eladó

métermésünként 20 koronáért a vevő zsákjában, a bögözi vasútállomásra szállítva. Ugy szemtermelésre, mint esalamádénak a legkitünőbb s legkorábban érik. **Bikafalva** (Udvarhely vm.). Posta helyben. Távirdaállomás Székelyudvarhely.

Szenterzsébeti Szakáts Péterné, Ugron Rózsika, termelő.

5742

TELEFON 97-05

SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL

067 SOVÁNY MINT HÍZOTT ÁLLAPOTBAN

A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZKÖZÖLTETNEK

URL REZSÓ

SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL

BUDAPEST, VIII.

NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 22.

POLGÁRI SERFÖZDE

BÉRPALOTA

Centrifugal szivattyú

9' átmérőjű W. Knaus, Wien gyártmányú használt, de jókarban van, eladó a hozzávaló szivócsövekkel együtt.

Bővebbet: Földbérleti és Parcellázó Bank R.-t.-nál, Temesvár. 5767

Campbell társjelölési módszerrel minden gazdának meg kell ismerkedni. Az erről szóló szakkönyv 3 kor. 50 fillér előzetes beutalás mellett 15 kor. 4 kor. 50 fill. ert könyv küldi a „Patria“ könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kisbirtok eladás.

Zala megyében, Mihályfán, Sümeg nagyközségtől 5 km.-nyire, köves uton, eladó legjobb karban levő

30.000 ööl buzatermő szántóföld

egy tagban az idej összes terméssel együtt. Hozzá tartozik továbbá a községben szilárd anyagból nagy lakóház, istálló, cselédlakás, nagy belsőség házhelyekkel. **Eladási ár 45.000 kor.,** melyből az átvételnél 15—20.000 kor. lefizetendő, a többi maradhat tetszés szerinti időre 6 1/2%-ra. Gazdaságon kívül igen alkalmas tehenészetre és marhanevelésre.

Bővebbet

Kondor Adolfnál Nagykanizsán
Arany János-utca 2. szám. . Telefon 122. 5752

250.000 darab I. osztályu prima Ripária Portális simavessző

a lehető legolcsóbb áron eladó.

Mozsgói vagy tapolczai telepen átvehető.

Balatonvidéki Első Amerikai Szőlőtelep, Tapolcza.

Interurbán telefon 74. Czimre ügyelni! 5773

Eladók Szatmár szab. kir. városhoz 1/2 óra

vasútállomás, Atya község határában **465 hold**

tagos elsőrendű prima birtok rajta levő épületekkel, 6 szobás és melléképületekkel, uralakással. — Ugyanígyen távolra vasútállomás 1/4 óra, Kis-Peleske község határában **231 hold** prima föld, ban a falu alatt, ugyszólván egy nagykert melyen minden megterem, a rajta levő épületekkel, 6 szobás uralakással. — Továbbá **500 darab 2 éves ürü-birkák** gyanjában is elfogadható árért eladó. — Pál Jenő földbirtokos Kis-Peleske. Szatmár megye. 5754

GŐZ { mozdonyok
lokomobilok
gépek } **GŐZ** { kazánok
motorok }

VÉTELE, ELADÁSA, BÉRLETE.

Sínek, kecsik, váltók, fordítókorongok, keskeny- és rendes nyomtávú vasutak számára (kölesönhasználatra is). Keskeny-nyomtávú vasúti anyagok és közlőmű (transzmisszió) alkatrészek gyártása. 5189

Schlesinger Alajos Gépgyára
Budapest, V., Váci-ut 30-32. szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX. ker.
Üllői-út 25. (Köztelek)

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

A MEZŐGAZDASÁG ÖSSZES ÁGAI TÁRGYALÓ ILLUSZTRÁLT HAVI FOLYÓIRATA A MAGYAR AGRÁRKULTÚRA TERJESZTÉSÉRE

SZERKESZTIK: **cseszi DORNER BÉLA és ifj. NÖSZLER KÁROLY**

***** XXX. évfolyam *****

A művelt magyar gazdaköröség közkedvelt szakfolyóirata.

Előfizetési díj egy évre 12 korona

Mutatványszámot küld a kiadóhivatal *****

ARAD, Gróf Apponyi-utca 12. szám

Eladó bikák!

Veszényi bérgazdaságomban állandóan beszerezhetők félvér szimmenthali és szimmenthali-wilstermarsch keresztezésű tenyészbikák. A bikák külemileg kifogástalanok s elsőrendű tejelő szülők. Től származnak. Kizárólag 5000 literen fölül adó tehének utódait használtatnak törzsbikáknak. Eladásra kerülő bikák csakis 3000-6000 liter tejet adó anyák utódai. Jelenleg 12 darab 12-15 hónapos bika eladó; 9 szimmenthali, 3 wilstermarsch keresztezésű, tuberkulinra nem reagálnak. Próbafejesi, zsirmeghatározási naplók évekre visszamenőleg betekintheők. Áruk külem s leszármazás szerint 1000-2000 koronában vannak megállapítva. Előzetes értesítés mellett Kapuvár, vagy Szárföld állomáson kocsi áll rendelkezésre. Felvilágosítást nyújt veszényi intézőségem is. **Mesterházy Ernő Nagykeresd, Sopron megye.**

Permetezés helyett porozás!

A szőlő peronoszpórája ellen kitűnő sikerrel lehet védekezni minden permetezés nélkül a

BR. FECHTIG-FÉLE

„PULVAZURÓ”

segélyével. Az előző évi eredményekről szőlő beszámolófüzet minden érdeklődőnek díjmentesen megküldetik!

A „Pulvazuró” ára nagyban 60 fillér, 50 kg.-on alul 62 fillér kg.-ként. Egyedüli beszerzési forrás a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

ÁLTALÁNOS SZEKÉRGYÁR, GALGÓCZ

Gazdasági szekér

és

szekérkerék

osztálya.

**Készítmények: Gazdasági szekerek
és szekérkerékek. Legjobb anyag.
Legelsőrendű kivitel ::: Legolcsóbb
árak. Azonnali szállítás**

Mindennemü felvilágosítással szívesen szolgál a
Szekérgyári Vezérképviselő
Budapest, VII., Akácza-utca 20.

Eladás
Szénát, szalmát,
lucernát, lóherét és zabos búkkönyt **weszek és eladók** bármily nagy mennyiségben, felpréselésban modern ló- és gőspréseim adom. Ajánlatok: 096
Schreier Béla takarmánygyártókereskedő Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon 30-82.

Aki háztartását olcsó és jóminőségű élelmiszerekkel kívánja ellátni, forduljon egész bizalommal a „HANGYA” országos szövetkezeti központ budapesti fiókjához a „HÁZTARTÁS” fogyasztási szövetkezethez BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. Kérjen árjegyzéket!!

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA
kapható 5278 Stádel gépgyárban, Győrött

Tökmag.
A szürke indiai mamuth és vörös kínai keresztzetésből származó tökmag igen bőtermő és kitűnően eltartható. Magja nálam különként 3 koronáért kapható Tarnai Bertalan földb. Apostag, Pest m. 984

ZISKA JÓZSEF
utóda **ROSTÉLY GYÖRGY** mérleggyáros.
Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegű, tisztes és szándékos, valamint gazdasági szeker, híd és marhamérleget. A budapesti, fiumei és győri gabonabazisok szállítója, ugyancsak számtalan nagy gabonai és uradalmi szállítója. **Árjegyzék bérmentve.** Használt mérlegek becséreltetnek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadottnak és pontosan eszközölöttek. Kívánsat uradalmakba is küldök szívesen. 560

Préselt búzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenteich Béla ZOMBOR (Báoska).
50%-ot megtakarít, ha az olajat nem ügynöktől veszi, hanem egyenesen hozzám fordul!!

Netto áraink:
Jó minőségű gépolaj mmázása... 29 kor.
Elsőrangú gépolaj métermázása... 34 kor.
Jó minőségű motorolaj mmázása... 39 kor.
Elsőrangú motorolaj mmázása... 44 kor.
Legnehezebb motorolaj (fagyálló) métermázása... 56 kor.
Jó minőségű hengerolaj mmázása... 46 kor.
Elsőrangú hengerolaj mmázása... 60 kor.
Legfinomabb hengerolaj (Amerika) métermázása... 76 kor.

Kiváncra szállítok 5 kilogrammos mintákat. Erős bádogkannáért postaládával 1-20 kor. számítok fel.

Barta Bertalan, ezelőtt **Szabó és Barta** Budapest, V., Lipót körút 17. (Szemere-utca) oldalán.)

Szalonna-és zsireladás.
Ajánljuk saját vágásunkból termelt elsőrendű forrázott, táblás és pörkölt szalonnát, valamint garantált tiszta első minőségű sertészsírt a legolcsóbban napi árak mellett, kicsinyben és nagyban. Szíves megkeresést kér:
Magyar Huskiviteli Részvénytársaság, Szabadka. Telefon: 12. — Sürgöny-cím: Huskivitel. 1649

KONYHAKERTI NÖVÉNY-TERMESZTÉS
Irtá: **Németh József** m. kir. főkertész, a bajai m. kir. kertész-szögéd-iskola vezetője.
Ára bérmentes küldéssel 1 korona, mely összegnek előzetes beklődést kérjük, mert utánvétellel 45 állóval drágább. Megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Uradalmi kovácsműhelyekben nélkülözhetetlen szerszámok, u. m. lóhajtású kovácpörtyök és sínfelhúzógépek állandó raktáron vannak:
KEMÉNY MANÓ Bpest, V., Rudolf-rakpart 8. 1123

Vétel
Használt gézekoest azonnali megvételre korosított. Cím: a kiadóhivatalban. 1604

Gözekét, veszek 14-16-ost. ha régebbi rendszerű is megfelel. Veress Károly Puttnok. Kosuth-a. Gömör megye. 1547

Abaujtona megyében keresek egy 700-800 hold kiterjedésű jó fekvésű és talajú birtokot kelő gazdasági épületekkel. Körülményes ajánlatokat a lap kiadóhivatalához „S. V. 1950” jellege alatt kérek. 1650

Földbirtokot, fővárosi házat, telket veszek és földbirtokosokat finanszírozok. **LEVAI G.,** Budapest, VII. ker., Lövöldetér 2/a II. em. 17. ajtó.

Veszek szénát és szalmát

minden mennyiségben; szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold takarmánygyártókereskedő Budapest, VI. ker., Hegedűs-Sándor-utca 23. szám. Telefon 141-80. 30

Bérlés
Keresek 2000-3000 m. holdas bérletet. sík vagy hegyes vidéken óz átvételre. Cím: Farkas Lajos Tiszabura. 1338

Bérlés. 1000 hold körüli, nagy része szántó és rét, vasúthoz és városokhoz közel, október elsejére kerestetik. Ajánlatokat „Október 33/72” alatt Schwarz József hirdetőjébe Budapest, Andrássy-út 7. kerületnek. 1605

Bérbeadó Felsőmagyarországon 350 holdas birtok szeszgyárral. Vasútállomás a birtokon. **Magyar Mezőgazdasági Szakkönyv,** Budapest, VI., Andrássy-út 2. 1588 a

Keresek 1000-3000 holdas bérletet lehetőleg az évi átvételre. Szeszgyárral bírók előnyben részesülnek. Cím: Weisz Sándor Pozsony, Stefánia-út 25/a. 1651

Bérbeadó birtok. Nógrád megyében, 5 km. vasúti állomástól, 270 m. hold szántó, 25 hold rét, 25 hold kert, 120 h. legelő (ákkász), szép lakóházzal és prima gazdasági épületekkel, 10-15 évre 1912 október 1-étől bérbeadó. Reflektánsok, kik kimutathatóan elégséges forgalmi tőkével rendelkeznek, forduljanak a tulajdonoshoz: **Schrecker J.,** Budapest, Teréz-körút 39. 5098

A gyümölcsfák és kerti vetemények műtrágyázása

Irtá:
Grabner Emil
az Országos Növénynevelési Intézet vezetője.
64 oldal, 26 képpel.
Ára 2 korona.

A gyümölcsfatermelés, különösen pedig a zöldségtermesztés ma már egy rendkívül nagy fontosságú mezőgazdasági ággá fejlődte ki magát, a midőn nemcsak a házak mellett lévő kis kertekben, hanem szántóföldeken is nagyban termesztik a zöldségféléket, a melyekkel nemcsak a magyar városok szükségletét fedezik, de a mellett igen-igen nagy mennyiségben külföldi nagy városok élelmezése céljából vámvonalaink túlra is szállítunk. Nagy fontosságú kérdés tehát különösen a zöldségtermelés, de a gyümölcsfatermelést is jövedelmezőbbé tenni. E mezőgazdasági ágak jövedelmezőbbé tételénél elsőrangú fontossággal bír a talaj minősége, az abban foglalt tápláló anyagok mennyisége. A szükséges tápláló anyag mennyiségét azonban egyedül istállótrágyával csak nagyon kevés gazda tudja megadni annyival is kevésbé, mert az istállótrágya nem tartalmaz minden növényi tápláló anyagból annyit, a minő nagy zöldségtermékek s nagy gyümölcsfatermelések előérésére elegendő volna.

A modern gazda ezért a műtrágyák segítségét is igénybe veszi ma, már annyival is inkább, mert ezeknek segítségével olyan mennyiségű és olyan minőségű tápláló anyagot juttathat a talajba, a minőre és a mennyire az illető talajnak éppen szüksége van s ez által sokkalta nagyobb terméseket és nagyobb jövedelmeket érhet el. Gazdáink javarésze azonban egyáltalán nem tudja, hogy a műtrágyákat haszonnal lehet alkalmazni a zöldségfélék és a gyümölcs termelésénél, még kevésbé tudja hogy milyen módon kell azokat használni. Ennek eredménye, hogy a gyümölcsfákat egyáltalán nem trágyazzák, a kerti vetemények alá pedig csak szerves trágyát adnak, a minő az a következménye azután, hogy sem gyümölcsből sem zöldségfélékből nem elég nagyok a termésátlagok.

A fentebb nevezett kitűnő munkának az a hivatása, hogy szerző saját tapasztalataiból s az ez irányú külföldi és hazai kísérleti eredményeiből rámutasson a műtrágyák hasznos alkalmazására. E nagy gondnal összeállított tanulmány hasznos és könnyen érthető utmutatást ad egy a nagyobb gyümölcsfatermelő és kertészek, mint mindazon gazdáknak, a kik kertészkedéssel előszeretettel foglalkoznak s a kiknek kis kertje talán anyagi hasznot nem is nyújt, de örömet okoz az ha szebb, jobb és nagyobb mennyiségű gyümölcsöt képes termelni s a kik tehát a célszerűen és helyesen alkalmazott műtrágyákkal éppen úgy érhetnek el az eddigénél jóval nagyobb termés átlagokat, mint a kereskedelmi kertészek nagyobb jövedelmet.

A műtrágyák jövedelmezőségéhez a megejtett számos kísérlet folytán semmi kétség nem fér, a siker csupán attól függ, hogy ezen trágyákat természetüknek megfelelő módon alkalmazzuk, a mit mindenki könnyen megtanulhat a ki e füzetet átolvassa, a mely nélkülözhetetlen lesz ezentul minden kertész könyvtárában.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

KIS HIRDETÉSEK

Mindenki ér 25 szög 1 korona, ezen felül minden szög 4 fillér, kövér betűkkel minden szög 8 fillér betűkkel.
A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szög 4 fillér, kövér betűkkel minden szög 8 fillér betűkkel.
A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérlő címének kitöltésével közölünk.
KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekhez válasz helyre vagy levelezőlapon van csatolva.
Kis hirdetések után támlapot nem küldünk.

Földbirtokosok figyelmébe
Díjmentes állásközvetítés
A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesülete (Budapest. IX., Csömög utca 25. sz.) felhívja a birtokosok és bérlők irak figyelmét állást közvetítő osztályára, hol gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jegyezve.

Az állásközvetítés teljesen díjmentes. — Megkeresés esetén az egyesület igazgatósága betöltendő állásra megfelelő gazdatisztokat ajánl a tulajdonosnak és illeték bizonyítványokkal és eddigi munkájára vonatkozó adatokat megküldi.

A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesülete Elnöksége.

Betöltendő állás

Keresek egy női szorgalmat, mas irnokot, ki a szűrtől 10-12 éves korú lányokkal, 20-25 éves korú lányokkal, 25-30 éves korú lányokkal, 30-35 éves korú lányokkal, 35-40 éves korú lányokkal, 40-45 éves korú lányokkal, 45-50 éves korú lányokkal, 50-55 éves korú lányokkal, 55-60 éves korú lányokkal, 60-65 éves korú lányokkal, 65-70 éves korú lányokkal, 70-75 éves korú lányokkal, 75-80 éves korú lányokkal, 80-85 éves korú lányokkal, 85-90 éves korú lányokkal, 90-95 éves korú lányokkal, 95-100 éves korú lányokkal.

Okleveles gazdatiszt keresek 1913 január elsejére, esetleg előbbre, ki Balmazújvárosa városában fokról 550 kat. hold kiterjedésű birtokot, rajta levő 1400 hektoliter törzskönyvű mezőgazdasági szeszgyárral és hízalárdát, a tiszta jövedelméből járó százalékos részesedést önállóan és szakszerűen kezelni bírja. Csak olyan irak pályázatát kérem, kik hasonló fizetékéről hosszabb ideig eredményesen működtek, meglehetősen könyvelők, a román nyelven értenek. Végzettségét és eddigi gyakorlatát feltüntetve bizonyítványokkal, családállapotát és fizetési igényét megjelölve, a pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Mendi Jakab** címére, Balmazújvárosa, 1496.

Földművelők végzett, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Gazdasági iskolát végzett, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Tajmestert keresek, női, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Keresetük azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Parádás kocsis keresetük azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Erdőőr önálló állás betöltendő. Jelenlegi munkájuk az erdő telepitésén kívül legelő-jószág felület felügyelet és az egyes erdőgazdaság és néhány hold hegyi szántóföld kezelése a feladata. Bérigényekkel iradalmi irakokat **dr. Szohner Lajos** Karácsond, Hossz m. címre küldjék. 1686

Keresek bérgazdaságom részére egy női fiatal embert kocsisnak, javadalmasz havi 40 korona és teljes ellátás. Csak földművelősként végzettségű pályázatot, a román nyelv ismeretét megköveteljük. Iradalmi irakokat **Bérgazdaság, Szurdok, Szolnokdomboka m.** címre küldjék. 1624

Keresek azonnali belépésre, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Segédítőt keresetük azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Gazdasági szeszgyárral iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Irodai teendőket iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Kulcsári állás betöltendő egy nagy gazdaságban, megkövetelik, hogy az illető a kulcsári teendőknél kivül a tanya rendbentartására is felügyeljen, női, értelmes és szorgalmas egyének iradalmi irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Felsőalapi gazdaságunk részére egy intézőt keresünk, aki a fejérm. gazdasági viszonyokat teljesen ismeri és a gazdaság önálló vezetésére képes. Az állás f. évi augusztus hónapban kezdődik. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Számtartó. Hatvani gazdaságunkhoz iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Egy jó erkölcsű, idősebb intelmes leány vagy asszony, ki jól tud főzni és külön háztartást is ért, keresetük falura, egy elősebb úri családhoz. Levelek **Szekendy Pálné, Borosjenő, Arad m.,** címre küldjék. 1627

Irodai segédítőt keresetük azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Azonnali belépésre keresetük azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Keresek június 1-15 ikére női vinosellért, lehetőleg gyermekkel együtt, ki a gazdasághoz is ért, kisebb gazdaságban vagy a gyümölcsösökben, mint a földművelés keretében ért. Iradalmi irakokat **Hausner József** Budapest, VI., Eötvös-u. 34. címre küldjék. 1626

Allást keresők

Okleveles ny. gazda jelenleg egy fővárosi nagy gazdaságban birtokosként elvállalja szeszgyárak mellett a középírtokok összes számát adatainak felhívását. Szives megkereséseket **„Számadás 1554”** jelleg alatt a lap kiadóihoz küldjék. 1574

Intézői állást óhajt elnyerni 42 éves, román. kath. vallású, kezelt helyt végzett női, kicserélendő 20 évi gazdasági gyakorlatát, mi a legintenzívebben kezelt iradalmi irakban szerzett, mint igen szorgalmas, fáradhatatlan ember szívesen vállalja a bérirtok kezelését is. Címre megküldhető a kiadóihoz. 1394

Gazdaságok könyvelését megkövetelik, önmagánkénti tisztá jövedelmik iradalmi irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Botosispán majorgazdai állást keresek, 25 éves női, keresztény, földművelőkkel jóes sikeresen és nagyobb gazdaságokban szerzett gyakorlattal bír egyén, iras és soros és göblyhizlásban, lehetséges és borjonevelésben, szokorépa termelésben, a gazdaság minden ágában, katonakötelezettségnek eleget tett. Jelenlegi állását önállóan vezeti két változtatással, szives megkeresést kér a **„Vas szorgalmat 1390”** jelleg alatt a kiadóihoz. 1390

A gróf Esterházy-féle földművelőkét június végén 1500, részben a katonakötelezettségnek eleget tett. Jelenlegi állását önállóan vezeti két változtatással, szives megkeresést kér a **„Vas szorgalmat 1390”** jelleg alatt a kiadóihoz. 1390

Szakkepzett ispán barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakkepzett ispán barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakkepzett ispán barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakkepzett ispán barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakkepzett ispán barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

A csakvéri földművelőkét június végén 1500, részben a katonakötelezettségnek eleget tett. Jelenlegi állását önállóan vezeti két változtatással, szives megkeresést kér a **„Vas szorgalmat 1390”** jelleg alatt a kiadóihoz. 1390

Egy iradalmi irakot keresek azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Allást keres szeszgyár iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Ispáni, segédítőt állást keresek azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakkepzett gépész és szeszgyár iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Gépezskovác ajánlatkötő iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Allást keres felmondatlan földművelőkét végzett és gyakorlati vizsgát tett, református gazdatiszt, ki 18 évi gyakorlatát 3 nagy iradalmi irakban szerzett. Iradalmi irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szeszgyárvezető, aki a barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Gözekéféfépész, ki a Fowler Tára gözekéféfépész és mindenféle gazdasági gépekhez ért, június 1-ére állást keres. Szives megkereséseket a **„Vas szorgalmat 1390”** jelleg alatt a kiadóihoz. 1610

Szeszgyárvezető, tanfolyamos végzettségű, iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Földművelőkét végzett, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Kulcsárnak ajánlatkötő iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Ács mester, ki iradalmi irakban már alkalmazva volt barmkört belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Portási, komornyiki vagy hivatalnok iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Intézői állást keres iradalmi irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Ispáni, segédítőt állást keresek azonnali belépésre iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

53 éves, öregségviszony ajánlatkötő iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Földművelőkét végzett, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

22 éves okl. vegyészmérnök, ki magyarnul, németül, tótul és részben angolul beszél modern gazdaságban gyakorolni állást keres. Iradalmi irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

Szakvizsgát tett, keresztény, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Földművelőkét végzett, 10 éves, 20 éves, 30 éves, 40 éves, 50 éves, 60 éves, 70 éves, 80 éves, 90 éves, 100 éves, 110 éves, 120 éves, 130 éves, 140 éves, 150 éves, 160 éves, 170 éves, 180 éves, 190 éves, 200 éves, 210 éves, 220 éves, 230 éves, 240 éves, 250 éves, 260 éves, 270 éves, 280 éves, 290 éves, 300 éves, 310 éves, 320 éves, 330 éves, 340 éves, 350 éves, 360 éves, 370 éves, 380 éves, 390 éves, 400 éves, 410 éves, 420 éves, 430 éves, 440 éves, 450 éves, 460 éves, 470 éves, 480 éves, 490 éves, 500 éves, 510 éves, 520 éves, 530 éves, 540 éves, 550 éves, 560 éves, 570 éves, 580 éves, 590 éves, 600 éves, 610 éves, 620 éves, 630 éves, 640 éves, 650 éves, 660 éves, 670 éves, 680 éves, 690 éves, 700 éves, 710 éves, 720 éves, 730 éves, 740 éves, 750 éves, 760 éves, 770 éves, 780 éves, 790 éves, 800 éves, 810 éves, 820 éves, 830 éves, 840 éves, 850 éves, 860 éves, 870 éves, 880 éves, 890 éves, 900 éves, 910 éves, 920 éves, 930 éves, 940 éves, 950 éves, 960 éves, 970 éves, 980 éves, 990 éves, 1000 éves.

Gépezskovác ajánlatkötő iradalmi ellenőr. Gazd. akadémiát végzett iradalmi ellenőr, aki már nagyobb iradalmi irakban is működött. Fizetése évente 1900 kor., szoba díjmentes. Pályázati irakokat a következő címre küldjék: **Haradai István** címére, 1687.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti
Fowler-féle gőzekével, épügy
mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal
WOLFF ERNŐ gőzzántási vállalkozó
Budapest-Kelenföld.

Az ezévi országos állatkiállításon **Budapest szé-
kesfőváros tiszteletdíjával kitüntetett**
tenyészetemből 1/4 éves szőke mangalicza

kanok és koczák eladó.

Grósz Zsigmond, vasut és posta Hosszúhát (Bihar
megye). 5564

SZŐLŐMOLY védekezésére ajánlok legújabb eredmé-
nyes rendszer szerint, pontos utasítással:

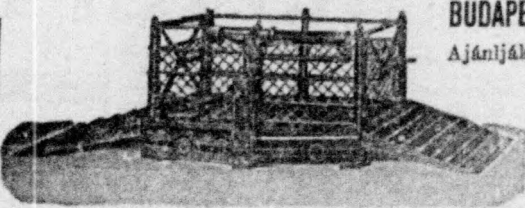
Krudol-por	5 kiló K 3.—, 25 kiló K 12.—, 100 kiló K 40.—
Krudol Naftalin-por	5 kiló K 3.50, 25 kiló K 15.—, 100 kiló K 55.—
Szénkátrány	100 kiló K 11.50. Vasgálicz 100 kiló K 48.—

Peronoszpóra, oidium és fusicladium
védekezésére ajánlok szavatolt legjobb minőségben

Rézmeszport (bordói por)	5 kiló K 3.50, 25 kiló K 15.—, 100 kiló K 55.—
Rézkénport	5 kiló K 3.—, 25 kiló K 12.—, 100 kiló K 40.—

azonnali vagy későbbi megrendelésre szállítva. Más gyümölcsfabetegség vagy
rovarkárok védekezése ellen pontos utasítást adok és a szükséges készítményt
színtén szállítom. **Chlorbaryum l. a. jegocsz** 100 kiló K 22.—
Mezőgazdasági vegyi laboratorium.
Detsinyi Frigyes, Budapest, V., Váczi-Körut 6. szám.

SCHEMBER C. és FIAI csász. és királyi udvari
HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezeti tixe-
des- és toiosuly-
marha- és szekér-
hidmérlegeiket,
önműködő mérleg-
szerkezetek.

Kivánatra különleges ajánlat-
tal szolgálunk.

A legtökéletesebb dobkosár-betétlécz a
szabadalmazott **Kemény-féle sarkos lécz**,
tökéletesen pótolja az uj dobkosarat.
Olcsó ár! Egyedárusítás!

KEMÉNY MANÓNÁL, Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. szám.

Telefon 159-02.

GŐZEKE-BÉRSZÁNTÁS!

Nagyobb területek szántását, mély-
rigolozását szőlő- és gyümölcsfabetel-
téshez, valamint győptörést elvállal.

IZERI IZSÁK GYULA
gőzzántási vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 60., III. 3.

A szántás eredeti **FOWLER-féle géppel** történik.

Minden

ÁLLATTULAJDONOS

helyesen cselekszik,

ha a **tehén** idejében **nem folytat**,
ha a **bika** eredménytelenül, vagy egyáltalában **nem hág**,
ha a **kanczaló** sárlása **kimarad**,
ha a **csődör** eredménytelenül, vagy egyáltalában **nem hág**,
ha a **sértés** **nem görget**,
ha a **kansértés** **nem bűg**,

mindezen esetekben számtalan neves bel- és külföldi **állatorvos**
véleménye szerint **kitűnő eredménnyel** használható a

„YOHIMBIN-KINCSEM“ ad us. veter.

Nagyállatok részére 1 cső, 10 tabletta à 0.1 gr. (szarvasmarha, ló) ára	12.— Kor.
Középnagyságú állatok részére 1 cső, 10 tabletta à 0.01 gr. (juh, sertés) ára	1.60 „
Kisállatok részére (tojáshozam fokozására, szárnyasoknál) ára	1.20 „

Gyártja: **DR. KERESZTY, DR. WOLF ÉS TSA** vegyészeti gyára **R.-T.**
BUDAPEST, VI., PETNEHAZY-UTCZA 23. Kapható állatorvosi rendelésre minden gyógyszerárban.

KIFEJEZETTEN „YOHIMBIN-KINCSEM“ KÉRENDŐ.

5708